

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Черкаський державний фаховий бізнес-коледж

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітнього ступеня бакалавр

на тему:

«Методика складання бухгалтерського балансу та аналіз його показників»

Виконала: студентка

групи ОА-23

спеціальність: 071 Облік і оподаткування

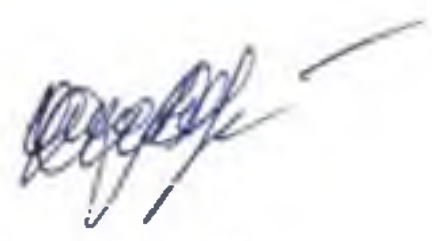
освітня програма Облік та аудит

Онопрієнко Юлія Юріївна

Науковий керівник

Кандидат економічних наук, доцент

Гончаренко Олена Олексіївна

Допущено до захисту

протокол № 9 від «03» 06 2016р.

завідувач кафедри фінансового моніторингу та

підприємництва

Канд. екон. наук

Полях Сергій Сергійович

Черкаси 2026

Анотація
на кваліфікаційну роботу
«Методика складання бухгалтерського балансу та аналіз його показників»

Студента(ки) Онопрієнко Юлії Юріївни

Спеціальність (шифр, назва) 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма (назва) «Облік і аудит»

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні методики складання бухгалтерського балансу та розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення порядку формування його статей і підвищення інформаційної (аналітичної) цінності показників для потреб управління.

Проблема дослідження зумовлена формальним підходом до складання балансу на багатьох підприємствах агротехнологічного сектору, при якому завершальним етапом є лише перевірка рівності активу і пасиву, а економічний зміст сформованих показників залишається нерозкритим для управлінського персоналу. Це суттєво знижує аналітичне значення фінансової звітності та унеможливорює забезпечення керівництва релевантною інформацією про реальний фінансово-майновий стан підприємства.

Результати У роботі досліджено теоретичні основи бухгалтерського балансу, його економічну сутність, місце в системі фінансової звітності та нормативно-правове регулювання складання в Україні. Проаналізовано структуру балансу та методичні аспекти аналізу його показників. Здійснено організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО», досліджено облікову політику підприємства, порядок проведення інвентаризації та практику формування статей балансу. Проведено комплексний аналіз фінансового стану підприємства за 2022–2024 роки, в результаті якого встановлено позитивні тенденції щодо покращення структури капіталу та рівня рентабельності, водночас виявлено проблеми низької ліквідності та надмірної частки запасів в оборотних активах. За результатами дослідження розроблено та запропоновано до впровадження аналітичну довідку до бухгалтерського балансу з розрахунком основних фінансових показників, порівняльний аналітичний баланс у розрізі динамічного та структурного аналізу, а також таблицю динаміки фінансових коефіцієнтів. Запропоновані інструменти управлінського супроводу балансу не потребують значних додаткових витрат і можуть бути ефективно використані на малих підприємствах агротехнологічного сектору.

Ключові слова: баланс, фінансова звітність, аналіз, управлінські рішення, ліквідність.

Abstract
for the thesis
“Methods for preparing a balance statement and analyzing its indicators”

Student Yuliia Yurievna Onopriienko

Major (code, name) 071 “Accounting and Taxation”
Educational program (name) “Accounting and Auditing”

The purpose of this work is to provide a theoretical justification for the methodology of preparing a balance sheet and to develop practical recommendations for improving the procedure for forming its items and increasing the informational (analytical) value of indicators for management purposes.

The research problem stems from the formal approach to preparing the balance sheet at many enterprises in the agrotechnological sector, where the final step is merely verifying the equality of assets and liabilities, while the economic meaning of the resulting indicators remains unclear to management personnel. This significantly reduces the analytical value of financial statements and makes it impossible to provide management with relevant information about the enterprise’s actual financial and asset status.

Results The paper examines the theoretical foundations of the balance sheet, its economic essence, its place in the financial reporting system, and the regulatory framework for its preparation in Ukraine. The structure of the balance sheet and the methodological aspects of analyzing its indicators are analyzed. An organizational and economic characterization of the activities of AGRI 2.0 PRECISION FARMING LLC was conducted, and the company’s accounting policies, inventory procedures, and practices for forming balance sheet items were examined. A comprehensive analysis of the company’s financial condition for 2022–2024 was conducted, revealing positive trends in improving the capital structure and profitability levels, while also identifying issues of low liquidity and an excessive share of inventory in current assets. Based on the research results, an analytical note to the balance sheet with calculations of key financial indicators, a comparative analytical balance sheet broken down by dynamic and structural analysis, and a table of financial ratio trends were developed and proposed for implementation. The proposed tools for balance sheet management do not require significant additional costs and can be effectively used by small enterprises in the agrotechnological sector.

Keywords: balance statement, financial reporting, analysis, management decisions, liquidity.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ	10
1.1. Економічна сутність бухгалтерського балансу та його значення в системі фінансової звітності підприємства	10
1.2. Нормативно-правове регулювання складання бухгалтерського балансу в Україні	14
1.2. Структура бухгалтерського балансу та характеристика основних статей	17
1.4. Методичні аспекти аналізу показників бухгалтерського балансу	21
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»	29
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»	29
2.2. Облікова політика підприємства та її вплив на оцінку статей балансу	34
2.3. Інвентаризація як обов'язкова процедура перед складанням річної фінансової звітності	40
2.4. Порядок формування статей балансу на підприємстві	43
2.5. Аналіз фінансового стану підприємства	46
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦІННОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»	54
3.1 Методичні підходи до формування аналітичного супроводу бухгалтерської балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»	54
3.2 Розробка та впровадження інструментів управлінського моніторингу бухгалтерського балансу підприємства	57
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми. У сучасних умовах господарювання бухгалтерський баланс залишається однією з основних форм фінансової звітності підприємства та важливим джерелом інформації для прийняття управлінських рішень. Саме баланс відображає фінансовий стан суб'єкта господарювання на певну дату, характеризує склад і структуру його активів, джерела їх формування, рівень фінансової стійкості та платоспроможності. В умовах економічної нестабільності, воєнного стану, високої конкуренції та необхідності швидкого реагування на зміни зовнішнього середовища особливого значення набуває достовірність формування показників бухгалтерського балансу та ефективність їх аналітичного використання.

Актуальність дослідження зумовлена також необхідністю підвищення інформаційної цінності бухгалтерського балансу для потреб управління підприємством. На практиці процес складання балансу часто зводиться до формального узагальнення облікових даних та забезпечення рівності активу і пасиву, тоді як аналітичний потенціал балансової інформації використовується недостатньо. Це обмежує можливості керівництва щодо своєчасного виявлення фінансових ризиків, оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Тому дослідження методики складання бухгалтерського балансу та аналізу його показників є актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Питання теорії та практики складання бухгалтерського балансу, його місця в системі фінансової звітності, методики аналізу балансових показників і використання інформації балансу для управління підприємством висвітлено у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема Ф. Ф. Бутинця, С. Ф. Голова, В. В. Сопка, В. Г. Швеця, П. Я. Хомина, Л. В. Чижевської, Г. В. Савицької, М. Я. Коробова, К. Уолша та інших.

Незважаючи на значний науковий доробок, окремі питання підвищення аналітичної цінності бухгалтерського балансу та адаптації методики його аналізу до сучасних потреб управління підприємствами потребують подальшого дослідження.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є формування шляхів підвищення інформаційної цінності бухгалтерського балансу в системі управління ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

- розкрити економічну сутність бухгалтерського балансу та його місце в системі фінансової звітності підприємства;
- систематизувати нормативно-правове регулювання складання бухгалтерського балансу в Україні;
- дослідити структуру бухгалтерського балансу та методичні аспекти аналізу його показників;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»;
- проаналізувати облікову політику підприємства та її вплив на формування статей балансу;
- дослідити порядок проведення інвентаризації як передумови достовірності балансових даних;
- розглянути практику формування статей бухгалтерського балансу на підприємстві;
- здійснити аналіз фінансового стану підприємства на основі показників бухгалтерського балансу;
- обґрунтувати методичні підходи до формування аналітичного супроводу бухгалтерського балансу;
- розробити пропозиції щодо підвищення інформаційної цінності бухгалтерського балансу для цілей управління підприємством.

Об'єктом дослідження є процес складання бухгалтерського балансу та аналізу його показників у діяльності підприємства.

Предметом дослідження є методика формування статей бухгалтерського балансу, порядок оцінки активів, зобов'язань та власного капіталу, а також система аналітичних показників, що розраховуються на основі балансових даних.

Суб'єктом дослідження є ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО».

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Метод теоретичного узагальнення застосовано для дослідження економічної сутності бухгалтерського балансу та узагальнення наукових підходів до його складання й аналізу. Метод аналізу і синтезу використано при дослідженні структури балансу та оцінці фінансового стану підприємства. Порівняльний метод застосовано для аналізу динаміки показників діяльності підприємства за 2022–2024 роки. Горизонтальний та вертикальний аналіз використано для оцінки змін і структури статей балансу. Коефіцієнтний метод застосовано при аналізі ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності. Табличний і графічний методи використано для наочного відображення результатів дослідження. Також застосовано методи групування, систематизації та узагальнення результатів дослідження.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України з питань бухгалтерського обліку і фінансової звітності, Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, а також фінансова звітність, облікові регістри, первинні документи та наказ про облікову політику ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022–2024 роки.

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Тенденції та перспективи розвитку економіки України в умовах сучасних викликів» (присвяченій 60-

річчю заснування коледжу, 1966–2026), яка проводилася на базі Черкаський державний фаховий бізнес-коледж.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці пропозицій щодо підвищення інформаційної цінності бухгалтерського балансу та вдосконалення аналітичного забезпечення управлінських рішень на підприємстві. Запропоновані рекомендації можуть бути використані в практичній діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» для покращення оцінки фінансового стану, підвищення якості управлінських рішень та ефективності використання інформації фінансової звітності.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ

1.1. Економічна сутність бухгалтерського балансу та його значення в системі фінансової звітності підприємства

Бухгалтерський баланс є одним із найдавніших і водночас найбільш фундаментальних інструментів економічної науки та практики. Сам термін «баланс» походить від латинського «bilanx» - ваги з двома шальками, рівновага, урівноваження [1, с. 18]. Ця етимологія містить у собі глибинний зміст усього явища: два протилежних полюси, що урівноважуються, два взаємодоповнюючих, але принципово різних погляди на одну й ту саму господарську реальність. Розуміння природи бухгалтерського балансу, його економічної сутності та місця у системі фінансової звітності є необхідною теоретичною основою для дослідження методики його складання та аналізу показників.

Балансове узагальнення як елемент методу бухгалтерського обліку являє собою спосіб подвійного відображення сукупностей об'єктів обліку, що характеризують явище чи процес у двох різних аспектах, є рівнозначними або урівноважуються за допомогою балансуючого показника [2, с. 34]. З цієї дефініції випливають три ключові характеристики балансового узагальнення: по-перше, подвійний характер відображення об'єктів, що реалізується через подвійний запис по дебету одного рахунку та кредиту іншого; рівність двох сукупностей показників, що забезпечує баланс між активом і пасивом; узагальнений характер інформації через застосування єдиного грошового вимірника, який забезпечує зіставність та виявлення зв'язків між досліджуваними сукупностями.

Відповідно до пункту 4 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», баланс - це звіт про фінансовий стан підприємства, який

відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал [3]. Дане визначення акцентує три ключових елементи: активи як ресурси, контрольовані підприємством; зобов'язання як теперішні обов'язки, що виникли внаслідок минулих подій; власний капітал як залишкова частка в активах підприємства після вирахування всіх зобов'язань. Математичною основою балансового узагальнення є фундаментальне балансове рівняння:

$$\text{Актив} = \text{Зобов'язання} + \text{Власний капітал} \quad (1.1)$$

Це рівняння є не просто арифметичним тотожністю - воно відображає фундаментальну дихотомію між двома способами опису одного й того самого майнового комплексу: за складом і розміщенням (актив) та за джерелами формування і правовою приналежністю (пасив) [4, с. 57]. Порушення рівності підсумків активу і пасиву свідчить про наявність помилок у бухгалтерських записах і є сигналом про втрату контрольної функції обліку. Таблиця 1.1 систематизує ключові характеристики обох частин балансу.

Таблиця 1.1

Центральна дихотомія бухгалтерського балансу: актив та пасив

Характеристика	АКТИВ	ПАСИВ
Ключове питання	Що є у підприємства?	Звідки взялося?
Аспект відображення	Економічний (склад і розміщення майна)	Правовий (джерела формування та власність)
Склад	Необоротні та оборотні активи	Власний капітал та зобов'язання (довгострокові і поточні)
Порядок статей (Україна)	Від найменш ліквідних до найбільш ліквідних	Від власного капіталу до поточних зобов'язань
Порядок статей (США)	Від найбільш ліквідних активів до необоротних	За строками погашення зобов'язань
Зміна внаслідок господарської операції	Збільшення або зменшення в рівних сумах	Збільшення або зменшення в рівних сумах

Джерело: складено автором на основі [3, 4]

Важливою теоретичною дихотомією є вибір між балансом-брутто та

балансом-нетто. Вітчизняна форма є взірцем змішаного підходу: основні засоби відображаються із зазначенням залишкової вартості, первісної вартості та зносу, хоча до підсумку балансу включається лише залишкова вартість [6, с. 89]. Це забезпечує одночасно повноту аналітичної інформації та достовірність загальної оцінки.

В науковій літературі сформувалися два конкуруючих погляди на природу бухгалтерського балансу. Перший трактує його як елемент методу бухгалтерського обліку - його прихильники (Дембінський Н. В., Швець В. Г., Хомин П. Я., Кутер М. І.) наголошують на тому, що баланс є способом узагальнення та контролю бухгалтерських даних через подвійний запис. Другий підхід розглядає баланс виключно як форму фінансової звітності (Савічев П. І., Сопко В. В., Чижевська Л. В., Уолш К.) - її прихильники акцентують функцію звітного документа, призначеного для зовнішніх користувачів [7, с. 23]. Вирішення цієї дихотомії відображено у подвійній назві форми: «Баланс (звіт про фінансовий стан)» - що визнає правомірність обох позицій одночасно.

Балансове узагальнення реалізується через систему взаємопов'язаних форм: оборотно-сальдову відомість (урівноважує сальдо та обороти за дебетом і кредитом рахунків), сальдову відомість (відображає залишки на початок звітного періоду), шахову відомість (розкриває кореспонденцію рахунків у синтетичному обліку), власне баланс - як основу річної та квартальної звітності, та Звіт про фінансові результати, що групує доходи і витрати, врівноважуючи їх показником прибутку або збитку [10, с. 67]. В оборотно-сальдовій відомості існують три взаємопов'язані пари рівностей, порушення будь-якої з яких автоматично порушує решту, що утворює надійний механізм виявлення помилок [2, с. 49].

Місце бухгалтерського балансу в системі фінансової звітності визначається його центральною, інтегруючою роллю. Якщо Звіт про фінансові результати відображає динаміку - рух доходів, витрат і фінансового результату за звітний період, то баланс фіксує статику - підсумковий стан усіх ресурсів та зобов'язань підприємства на конкретну дату. Між цими формами існує нерозривний зв'язок: прибуток або збиток

звітнього року змінює відповідну статтю власного капіталу в балансі [11, с. 145]. На основі балансових даних розраховуються показники ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства [12, с. 201].

Відповідно до НП(С)БО 1, фінансова звітність повинна відповідати якісним характеристикам: дохідливості (доступність для різних категорій користувачів), доречності (практична корисність для прийняття рішень), достовірності (превалювання змісту над формою), порівнюваності (зіставність між підприємствами) та зіставності у часі (принцип послідовності облікової політики) [3]. З точки зору теорії балансового узагальнення, облікова політика є механізмом перетворення множинності альтернативних методів обліку в єдину, послідовну систему відображення господарської реальності [13, с. 78].

Дослідження еволюції балансу виявляє п'ять основних етапів його розвитку:

I - до XIII ст. - використання балансового узагальнення у фінансово-кредитних операціях;

II - XIII–XVI ст. - поєднання балансу з подвійним записом, поділ рахунків на активні та пасивні;

III - XVI–XX ст. - кристалізація понять «баланс-перевірка» і «баланс-звітність»;

IV - XX ст. - подвійне використання балансу як методу обліку і форми звітності; V етап (з 70-х рр. XX ст.) - уніфікація балансу як міжнародної інформаційної бази [7, с. 15].

Засновник подвійної бухгалтерії Лука Пачолі у трактаті «Про рахунки та записи» (1494) заклав основи балансового узагальнення, описавши рівність двох частин облікового регістру як механізм самоперевірки - принцип, що залишається незмінним понад п'ять століть [9, с. 7].

На рівні міжнародної практики балансове узагальнення постає перед найбільш масштабною дихотомією: між специфікою національної системи обліку та вимогами МСФЗ. Якщо в Україні застосовується жорстко регламентована Форма № 1 із близько 49 обов'язковими статтями, то

МСБО 1 надає підприємствам гнучкість у структуруванні звіту, встановлюючи лише 15–25 мінімальних позицій. Конвергенція цих двох підходів є стратегічним напрямом розвитку облікової системи України в умовах євроінтеграції [15, с. 34].

Аналіз чинної форми балансу виявляє низку дискусійних питань: «витрати майбутніх періодів» розміщені лише серед оборотних активів, хоча частина з них за строком перевищує рік; «забезпечення та цільове фінансування» за своєю природою тяжіє до власного капіталу, але розміщується в II розділі пасиву; «відстрочені податкові активи/зобов'язання» включені до підсумку балансу, хоча є регулюючими статтями; відсутній розподіл дебіторської заборгованості за строком обороту, що знижує аналітичну цінність [14, с. 234].

Отже, бухгалтерський баланс є центральним елементом системи фінансової звітності підприємства, що поєднує функції методу обліку та форми звітності. Його економічна сутність полягає у відображенні фінансово-майнового стану суб'єкта господарювання через рівність між активами та пасивами на конкретну дату. Дослідження теоретичних засад балансового узагальнення є необхідною передумовою для аналізу нормативно-правового регулювання його складання та практики формування балансових показників, що розглядаються у наступних підрозділах роботи.

1.2. Нормативно-правове регулювання складання бухгалтерського балансу в Україні

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні являє собою складну, ієрархічно організовану систему законодавчих і підзаконних актів, що визначають методологічні засади, порядок та вимоги до складання бухгалтерського балансу. Формування цієї системи відбувалося поетапно - від перших кроків розбудови власного законодавства у 1990-х роках до поступової гармонізації з вимогами Європейського Союзу та МСФЗ у 2010-х роках. Станом на 2026

рік зазначена система охоплює щонайменше чотири рівні регулювання: конституційно-законодавчий, рівень підзаконних нормативних актів, рівень міжнародних стандартів та галузевий рівень.

Базисом усієї системи є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [23]. Найбільш системними стали зміни до зазначеного Закону 2017 року відповідно до, що здійснили імплементацію Директиви 2013/34/ЄС [1].

З позицій складання балансу можна виділити перелік ключових статей, які продемонстровані в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Ключові статті Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та їх значення для складання балансу

Стаття	Назва / зміст	Значення для складання балансу
Ст. 3	Мета бухгалтерського обліку	Встановлює принципи повноти, правдивості та неупередженості як якісні вимоги до показників балансу
Ст. 4	Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності	Закріплює принципи безперервності, нарахування, відповідності, обачності, превалювання сутності над формою, що визначають методологію оцінки статей балансу
Ст. 9	Первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку	Визначає вимоги до документального підтвердження господарських операцій, що лежать в основі балансових показників
Ст. 10	Інвентаризація активів та зобов'язань	Зобов'язує проводити річну інвентаризацію як передумову достовірності балансових даних
Ст. 11	Загальні вимоги до фінансової звітності	Встановлює склад, порядок підписання та оприлюднення фінансової звітності, у тому числі балансу
Ст. 12-1	Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності	Визначає коло зобов'язаних та добровільних застосувачів МСФЗ, що впливає на вибір форми балансу
Ст. 14	Оприлюднення фінансової звітності	Регулює порядок і строки обов'язкового оприлюднення річної фінансової звітності

Джерело : складено автором на основі [23]

Ключовим нормативним документом методологічного рівня є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Стандарт встановлює форму балансу, класифікацію статей та критерії визнання: активи визнаються за наявності ймовірності отримання економічних вигід та можливості

достовірної оцінки; зобов'язання - за ймовірності вибуття ресурсів та можливості оцінки суми; власний капітал - як залишкова частка активів після вирахування зобов'язань [2]. Для суб'єктів малого підприємництва та мікропідприємств передбачено застосування П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» зі скороченими формами № 1-м та № 1-мс [3].

Таблиця 1.3

Нормативно-правові акти, що регулюють складання бухгалтерського балансу в Україні

Нормативний акт	Основна норма щодо балансу
Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»	Визначення поняття балансу; склад та порядок подання фінансової звітності; перелік обов'язкових користувачів МСФЗ
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Форма балансу; класифікація та критерії визнання активів, зобов'язань і власного капіталу
НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність»	Скорочені форми № 1-м та № 1-мс для малих і мікропідприємств
Порядок подання фінансової звітності»	Строки подання: квартальна - до 25 числа наступного місяця, річна - до 28 лютого; адресати подання
Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань	Порядок обов'язкової річної інвентаризації перед складанням балансу; методика інвентаризації груп активів
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку	Вимоги до первинних документів і облікових регістрів як інформаційної бази балансових показників
МСБО 1 «Подання фінансової звітності»	Мінімальний перелік статей та вимоги до розкриття у звіті про фінансовий стан для користувачів МСФЗ

Джерело : складено автором на основі [10,12,18-21,23]

Для підприємств-користувачів МСФЗ порядок складання балансу визначається МСБО 1 «Подання фінансової звітності», а оцінка окремих статей - галузевими стандартами: МСБО 16 «Основні засоби» (методи амортизації та переоцінки), МСБО 36 «Зменшення корисності активів» (тестування на знецінення), МСФЗ 16 «Оренда» (активи у формі права користування), МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» (класифікація та оцінка фінансових активів і зобов'язань), МСБО 2 «Запаси» (методи оцінки залишків запасів) [4].

Фінансова звітність, у тому числі баланс, подається до органів державної статистики, органів управління та органів державної податкової служби. Строки: квартальна - не пізніше 25 числа місяця, що настає за звітним кварталом; річна - не пізніше 28 лютого наступного за звітним року [5]. Невід'ємною передумовою складання достовірного річного балансу є інвентаризація активів і зобов'язань. Відповідно до пункту 7 розділу I Положення про інвентаризацію, проведення інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності є обов'язковим [6].

Таким чином, нормативно-правове регулювання складання бухгалтерського балансу в Україні є комплексною ієрархічною системою, що охоплює п'ять рівнів: законодавчий, урядовий, відомчий (Міністерство фінансів), рівень міжнародних стандартів та галузевий. Базовими документами є Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та НП(С)БО 1.

1.3. Структура бухгалтерського балансу та характеристика основних статей

Структура бухгалтерського балансу є безпосереднім відображенням його економічної природи та чинного нормативно-правового регулювання. Вона визначає спосіб групування й систематизації облікової інформації, логіку розташування статей та ієрархію розділів, що в сукупності забезпечують повноту й достовірність відомостей про фінансово-майновий стан підприємства. Правильне розуміння структури балансу є методологічною передумовою як для його складання, так і для подальшого аналізу фінансових показників.

Відповідно до НП(С)БО 1, форма бухгалтерського балансу підприємства (Форма № 1) є дворозділовою таблицею: актив балансу містить два основні розділи та один спеціальний; пасив балансу - чотири розділи [1]. Загалом баланс містить понад сімдесят рядків (статей). Для малих

підприємств (форма № 1-м) та мікропідприємств (форма № 1-мс) передбачено спрощені форми [2].

Таблиця 1.4

Загальна структура бухгалтерського балансу (Форма № 1) за НП(С)БО

1

АКТИВ	ПАСИВ
Розділ I. Необоротні активи Нематеріальні активи Основні засоби Інвестиційна нерухомість Довгострокові фінансові інвестиції Довгострокова дебіторська заборгованість Відстрочені податкові активи Інші необоротні активи	Розділ I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал Капітал у дооцінках Додатковий капітал Резервний капітал Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) Неоплачений капітал (зі знаком «-») Вилучений капітал (зі знаком «-»)
Розділ II. Оборотні активи Запаси Поточна дебіторська заборгованість Поточні фінансові інвестиції Грошові кошти та їх еквіваленти Витрати майбутніх періодів Інші оборотні активи	Розділ II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання Пенсійні зобов'язання Довгострокові кредити банків Інші довгострокові зобов'язання Довгострокові забезпечення
Розділ III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	Розділ III. Поточні зобов'язання і забезпечення Поточна кредиторська заборгованість Поточні забезпечення Доходи майбутніх періодів
	Розділ IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття
Валюта балансу	Валюта балансу

Джерело : складено автором на основі [1]

Актив балансу відображає економічні ресурси підприємства, контрольовані ним внаслідок минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому [3, с. 67]. Активи класифікуються за ознакою тривалості їх обороту: необоротні - зі строком понад один рік або один операційний цикл, оборотні - зі строком до одного року або одного операційного циклу.

Розділ I активу «Необоротні активи» об'єднує майнові об'єкти

тривалого використання і є, як правило, найбільшим за питомою вагою у структурі балансу виробничих підприємств. Ключовою особливістю є застосування змішаної форми (брутто/нетто): для основних засобів та нематеріальних активів в основній статті наводиться залишкова вартість, а у допоміжних рядках - первісна вартість і накопичений знос [4]. Це дозволяє оцінити як реальну вартість майна, так і ступінь його зносу.

Розділ II активу «Оборотні активи» відображає ресурси, що перебувають у постійному русі і визначають платоспроможність підприємства у короткостроковій перспективі. Важливою особливістю є принцип нетто-оцінки для дебіторської заборгованості: у балансі відображається чиста реалізаційна вартість - заборгованість за мінусом резерву сумнівних боргів, сформованого відповідно до НП(С)БО 10 або МСФЗ 9 [5, с. 134]. Аналогічно запаси відображаються за нижчою з двох оцінок - собівартістю або чистою вартістю реалізації. Розділ III активу «Необоротні активи, утримувані для продажу» запроваджено за аналогією з МСФЗ 5: до цієї статті відносяться необоротні активи, для яких балансова вартість відшкодовується головним чином через продаж, а не через подальше використання [1].

Пасив балансу відображає джерела формування майна підприємства у правовому аспекті. Розділ I «Власний капітал» є ключовим індикатором фінансової стійкості і включає: зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий та резервний капітал, нерозподілений прибуток (непокритий збиток) [6, с. 201]. Розділ II «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» містить зобов'язання з погашенням більш як через 12 місяців: відстрочені податкові зобов'язання, пенсійні забезпечення, довгострокові кредити та резерви під майбутні витрати. Розділ III «Поточні зобов'язання і забезпечення» є найбільш динамічним - він відображає заборгованість перед постачальниками, бюджетом, персоналом, поточну частину довгострокових зобов'язань та поточні забезпечення [7, с. 178]. Розділ IV є дзеркальним відображенням Розділу III активу.

Для поглибленого розуміння взаємозв'язку між структурою балансу, рахунками бухгалтерського обліку та аналітичними показниками доцільно

розглянути зв'язок між розділами балансу і ключовими фінансовими коефіцієнтами, які розраховуються на його основі (таблиця 1.5).

Таблиця 1.5

Взаємозв'язок розділів балансу з ключовими показниками фінансового аналізу

Розділ балансу	Назва розділу	Підсумковий рядок	Ключові аналітичні показники, що базуються на даних розділу
Актив I	Необоротні активи	Усього за розділом I	Коефіцієнт зносу ОЗ; частка необоротних активів у загальних активах; коефіцієнт реальної вартості майна; рентабельність необоротних активів
Актив II	Оборотні активи	Усього за розділом II	Коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт швидкої ліквідності; оборотність запасів; оборотність дебіторської заборгованості; робочий капітал
Актив III	Необоротні активи для продажу	III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	Аналіз структури активів; оцінка стратегії реструктуризації підприємства
Пасив I	Власний капітал	Усього за розділом I	Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності); коефіцієнт фінансового левериджу; рентабельність власного капіталу (ROE); коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами
Пасив II	Довгострокові зобов'язання	Усього за розділом II	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів; коефіцієнт покриття інвестицій; показник фінансового ризику
Пасив III	Поточні зобов'язання	Усього за розділом III	Коефіцієнт абсолютної ліквідності; оборотність кредиторської заборгованості; коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості
Баланс	Валюта балансу (Актив = Пасив)	«БАЛАНС» = «БАЛАНС»	Рентабельність активів (ROA); коефіцієнт оборотності активів; показник фінансового важеля; індекс ліквідності балансу

Джерело : складено автором на основі [6; 9; 10]

Важливим аспектом структури балансу є правила оцінки статей. Активи відображаються за: історичною собівартістю (більшість необоротних активів та запасів); справедливою вартістю (інвестиційна нерухомість, фінансові інструменти); чистою вартістю реалізації (запаси); теперішньою вартістю - дисконтованою сумою майбутніх грошових потоків (довгострокові інструменти, активи у формі права користування за МСФЗ 16)

[1]. Для зобов'язань застосовуються: номінальна сума (поточні зобов'язання), теперішня вартість майбутніх платежів (довгострокові зобов'язання), сума очікуваних виплат (забезпечення).

Для підприємств-користувачів МСФЗ структура звіту про фінансовий стан суттєво відрізняється від вітчизняної форми № 1: підприємство самостійно визначає порядок статей і рівень деталізації; обов'язково відображаються активи у формі права користування та зобов'язання з оренди (МСФЗ 16); вищими є вимоги до розкриття фінансових інструментів (МСФЗ 9); відсутні жорстко регламентовані коди рядків [8, с. 56]. Натомість МСБО 1 встановлює мінімальний перелік статей та вимогу про відокремлення поточних і непоточних активів та зобов'язань.

Таким чином, бухгалтерський баланс є структурованою формою фінансової звітності, побудовану на принципі рівності активів та пасивів. Актив групує ресурси за економічним критерієм (необоротні та оборотні), пасив - за правовим (власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання). Кожна стаття пов'язана з конкретними рахунками бухгалтерського обліку та оцінюється за певним методом відповідно до НП(С)БО або МСФЗ.

1.4. Методичні аспекти аналізу показників бухгалтерського балансу

Бухгалтерський баланс є не лише обліковим документом, а й потужним аналітичним інструментом для оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Методика аналізу показників балансу є сукупністю методів, прийомів та аналітичних процедур, спрямованих на отримання кількісних і якісних характеристик фінансового стану суб'єкта господарювання, виявлення тенденцій його зміни та обґрунтування управлінських рішень [1, с. 14]. Системність аналізу досягається через поєднання горизонтального, вертикального, коефіцієнтного та факторного підходів, кожен з яких

розкриває окремий аспект фінансового стану підприємства [2, с. 87].

Горизонтальний (динамічний) аналіз передбачає порівняння показників балансу у звітному і базовому (попередньому) періодах з метою виявлення абсолютних і відносних змін. Абсолютне відхилення визначається як різниця між значенням статті у звітному (A_1) та базовому (A_0) періодах, а темп росту - як відношення A_1 до A_0 , виражене у відсотках. Горизонтальний аналіз рекомендується проводити за три–п'ять суміжних звітних дат, що дозволяє відокремити стійкі тенденції від випадкових коливань [3, с. 45]. Особливу увагу слід приділяти динаміці валюти балансу: її зростання, як правило, свідчить про розширення господарської діяльності, тоді як скорочення може сигналізувати про погіршення фінансового стану.

Вертикальний (структурний) аналіз полягає у визначенні питомої ваги кожної статті у загальному підсумку балансу. Питома вага статті розраховується як відношення її значення до валюти балансу, виражене у відсотках. Вертикальний аналіз дозволяє виявити раціональність структури активів і пасивів, ступінь концентрації ресурсів у певних видах майна або джерелах фінансування, а також порівняти структуру балансу з галузевими орієнтирами [3, с. 52]. Важливим аналітичним сигналом є структурні зрушення між звітними датами: наприклад, збільшення питомої ваги запасів за одночасного скорочення частки грошових коштів може свідчити про погіршення ліквідності.

Коефіцієнтний аналіз передбачає розрахунок фінансових коефіцієнтів на основі взаємопов'язаних статей балансу та їх зіставлення з нормативними або середньогалузевими значеннями. Він є найбільш розповсюдженим методом у практиці фінансового аналізу і охоплює чотири ключові групи показників: ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності [4, с. 112]. Розглянемо кожну групу детальніше.

Першою групою коефіцієнтного аналізу є показники ліквідності та платоспроможності. Ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у грошові

кошти відповідає строку погашення зобов'язань [5, с. 178]. Розраховуються три ключові коефіцієнти, кожен з яких спирається на конкретні рядки балансу.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає частку поточних зобов'язань, яку підприємство здатне погасити негайно - за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій.

Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності розширює чисельник за рахунок поточної дебіторської заборгованості, яка може бути конвертована у грошові кошти протягом одного операційного циклу.

Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності) є найбільш узагальнюючим показником і охоплює всі оборотні активи підприємства.

Другою групою є показники фінансової стійкості - вони характеризують ступінь залежності підприємства від зовнішніх кредиторів та раціональність і структури капіталу [6, с. 234]. Розраховуються три базові коефіцієнти, кожен з яких пов'язаний з ключовими рядками пасиву балансу.

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) показує, яка частка активів підприємства профінансована за рахунок власних коштів.

Коефіцієнт фінансового левериджу - співвідношення позикового капіталу до власного - відображає структуру джерел фінансування з позиції фінансового ризику.

Систему всіх шести коефіцієнтів з формулами та нормативами наведено у таблиці 1.6.

Третьою групою є показники ділової активності, що відображають інтенсивність використання ресурсів підприємства. Коефіцієнт оборотності активів (чистий дохід / середня вартість сукупних активів) показує, скільки одиниць виручки генерує кожна гривня активів.

Таблиця 1.6

Система коефіцієнтів ліквідності та фінансової стійкості
за даними балансу

Показник	Формула (статті балансу)	Норматив	Що характеризує
I. Показники ліквідності та платоспроможності			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Поточні фінансові інвестиції + Грошові кошти та їх еквіваленти) / Поточні зобов'язання і забезпечення	> 0,2	Здатність погасити поточні зобов'язання негайно за рахунок грошових коштів
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Поточні фінансові інвестиції + Грошові кошти + Дебіторська заборгованість з бюджетом + Інша поточна ДЗ) / Поточні зобов'язання і забезпечення	0,6 – 1,0	Платоспроможність без урахування запасів; включає ДЗ
Коефіцієнт покриття поточної ліквідності	Оборотні активи (усього) / Поточні зобов'язання і забезпечення	1,0 – 2,0	Загальна здатність покрити всі поточні зобов'язання оборотними активами
II. Показники фінансової стійкості			
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Валюта балансу	> 0,5	Частка власного капіталу у загальних джерелах фінансування
Коефіцієнт фінансового левериджу	(Довгострокові зобов'язання і забезпечення + Поточні зобов'язання і забезпечення) / Власний капітал	< 1,0	Відношення позикового капіталу до власного; міра фінансового ризику
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(Власний капітал – Необоротні активи) / Власний капітал	> 0,1	Частка власного капіталу у мобільній (оборотній) формі

Джерело : складено автором на основі [4, 5, 6]

Оборотність запасів у днях (середня вартість запасів $\times$ 365 / собівартість реалізованої продукції) та оборотність дебіторської заборгованості у днях (середня поточна дебіторська заборгованість $\times$ 365 / чистий дохід) разом визначають тривалість операційного циклу (ТОЦ = Озд + Одз) - час від придбання запасів до отримання коштів від покупців [7, с. 156]. Тривалість фінансового циклу (ТФЦ = ТОЦ – оборотність кредиторської заборгованості у днях) показує, скільки днів кошти реально відволікаються з обороту: від'ємне значення ТФЦ означає, що підприємство фактично фінансується за рахунок постачальників [7, с. 162].

Четвертою і підсумковою групою є показники рентабельності - вони

вимірюють ефективність використання майна та капіталу підприємства. Методична особливість полягає в тому, що чисельник кожного показника - прибуток - береться зі Звіту про фінансові результати (Форма № 2), тоді як знаменник - середня вартість активів або капіталу - безпосередньо з балансу [8, с. 201]. Саме тому рентабельність є точкою інтеграції двох форм звітності. Розраховуються три взаємопов'язані показники.

Рентабельність активів (РА) визначається як відношення чистого прибутку до середньої вартості сукупних активів:

$$РА = \frac{\text{Чистий прибуток}}{(\text{Активи на початок періоду} + \text{Активи на кінець періоду})/2} \quad (1.2)$$

Знаменник формули - середня валюта балансу. Рентабельність активів показує, скільки копійок чистого прибутку генерує кожна гривня майна підприємства незалежно від структури його фінансування - власної чи позикової. Зниження рентабельності активів на тлі зростання валюти балансу є тривожним сигналом: активи нарощуються, але не генерують відповідного прибутку. Для виробничих підприємств задовільним вважається рівень понад 5 % [8, с. 203].

Рентабельність капіталу розраховується як відношення прибутку від операційної діяльності до середньої вартості залученого капіталу:

$$РК = \frac{\text{Прибуток від операційної діяльності}}{(\text{Власний капітал і довгострокові зобов'язання на початок} + \text{на кінець року})/2} \quad (1.3)$$

Знаменник - залучений капітал - є різницею між сукупними активами та поточними зобов'язаннями, тобто довгостроковими джерелами фінансування (власний капітал і довгострокові зобов'язання). Рентабельність капіталу відображає ефективність використання капіталу, залученого на довгостроковій основі, і є ключовим показником для кредиторів та стратегічних інвесторів. Значення рентабельності капіталу, що перевищує

вартість залученого капіталу, свідчить про створення вартості для власників [9, с. 89].

Рентабельність власного капіталу визначається як відношення чистого прибутку до середньої вартості власного капіталу:

$$РВК = \frac{\text{Чистий прибуток}}{(\text{Власний капітал на початок року} + \text{Власний капітал на кінець року})/2} \quad (1.4)$$

Знаменник формули - середнє значення підсумку розділу І пасиву балансу. Рентабельність власного капіталу є найважливішим показником для власників і акціонерів, оскільки безпосередньо відображає віддачу від вкладених ними коштів. Зв'язок між трьома показниками рентабельності розкривається через формулу Дюпон:

$$РК = РА \times \left(\frac{\text{Сукупні активи}}{\text{Власний капітал}} \right) \quad (1.5),$$

де множник - мультиплікатор власного капіталу - відображає ефект левериджу: зростання частки позикового фінансування підвищує рентабельність капіталу за незмінної рентабельності активів, однак водночас знижує фінансову стійкість підприємства [9, с. 91].

Таким чином, методика аналізу показників бухгалтерського балансу являє собою комплексну систему взаємопов'язаних аналітичних процедур, що реалізуються у певній логічній послідовності та охоплюють чотири ключові групи показників.

Горизонтальний і вертикальний аналіз формують основу дослідження: перший виявляє тенденції зміни балансових статей у часі через абсолютні та відносні відхилення, другий - розкриває структуру активів і пасивів через питому вагу кожної статті у валюті балансу. Обидва методи застосовуються в комплексі і дозволяють сформувати загальне уявлення про фінансово-майновий стан підприємства до переходу до коефіцієнтного аналізу.

Перша група коефіцієнтного аналізу - показники ліквідності та платоспроможності - оцінює здатність підприємства своєчасно виконувати поточні зобов'язання. Три коефіцієнти (абсолютної, швидкої та поточної ліквідності) відрізняються складом чисельника: від найбільш ліквідних активів - грошових коштів та їх еквівалентів - до усіх оборотних активів включно. Кожен наступний коефіцієнт є ширшим за охопленням, але менш жорстким за вимогами, що дозволяє отримати багаторівневу оцінку платоспроможності.

Друга група - показники фінансової стійкості - характеризує раціональність структури капіталу та ступінь залежності від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт автономії відображає частку власного капіталу у валюті балансу, коефіцієнт фінансового левериджу - співвідношення між позиковим і власним капіталом, а коефіцієнт маневреності - яка частина власного капіталу перебуває у мобільній формі та може бути оперативно використана для фінансування поточної діяльності. Усі три показники спираються виключно на дані пасиву балансу.

Третя група - показники ділової активності - оцінює інтенсивність використання ресурсів підприємства. Коефіцієнти оборотності запасів і дебіторської заборгованості у сукупності визначають тривалість операційного циклу, а після вирахування оборотності кредиторської заборгованості - тривалість фінансового циклу, що показує, скільки днів власні кошти реально відволікаються з обороту.

Четверта група - показники рентабельності - є методологічною точкою перетину балансу та Звіту про фінансові результати: прибуток береться з Форми № 2, тоді як середня вартість активів або капіталу - з балансу. Рентабельність активів відображає загальну ефективність використання майна незалежно від джерел його фінансування. Рентабельність капіталу конкретизує цей результат стосовно довгострокових джерел фінансування і є орієнтиром для стратегічних інвесторів. Рентабельність власного капіталу замикає систему і є найважливішим показником для власників; її зв'язок з

рентабельністю активів через формулу Дюпон розкриває вплив фінансового левериджу на прибутковість власних коштів і пояснює, чому зростання позикового фінансування підвищує ROE, але одночасно знижує фінансову стійкість.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Товариство з обмеженою відповідальністю «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» зареєстровано в 2014 році. Єдиним засновником підприємства є нідерландська компанія AGRI 2.0 HOLLAND B.V., кінцевим бенефіціарним власником якої є Остербаан Вейтсе (громадянин Нідерландів, частка непрямого впливу - 100 %). Зареєстрований статутний капітал становить 10 000,00 грн. Керівником підприємства та його представником у всіх правовідносинах виступає директор Шмиголь Ірина Василівна .

Юридична адреса підприємства - місто Черкаси, просп. Хіміків, буд. 74, оф. 301. Упродовж 2025 року товариство суттєво розширило географію своєї присутності: у липні 2025 року були зареєстровані дві філії - у Хмельницькій та Миколаївській областях, що свідчить про цілеспрямовану стратегію масштабування бізнесу та розширення охоплення ринку агротехнологічних послуг за межі Черкаської області [34].

Зареєстрований перелік видів економічної діяльності охоплює 28 кодів КВЕД, що відображає широкий спектр напрямів господарювання. Основним видом діяльності (код 46.69) є оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням. Серед супутніх видів - надання послуг у рослинництві (01.61), технічне обслуговування машин і обладнання (33.12, 33.19, 33.20), оптова торгівля сільськогосподарськими машинами (46.61), оброблення даних (63.11), вантажний автомобільний транспорт (49.41) та оренда сільськогосподарської техніки (77.31).

Підприємство функціонує на загальній системі оподаткування, є платником ПДВ та податку на прибуток. Відповідно до класифікації підприємств за Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» відноситься до категорії малого підприємства, що визначає право застосовувати спрощену форму фінансової звітності за НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [23, 18].

Управління товариством базується на принципах централізації ключових функцій: керівництво здійснюється Директором, якому підпорядковується облікова служба (бухгалтер).

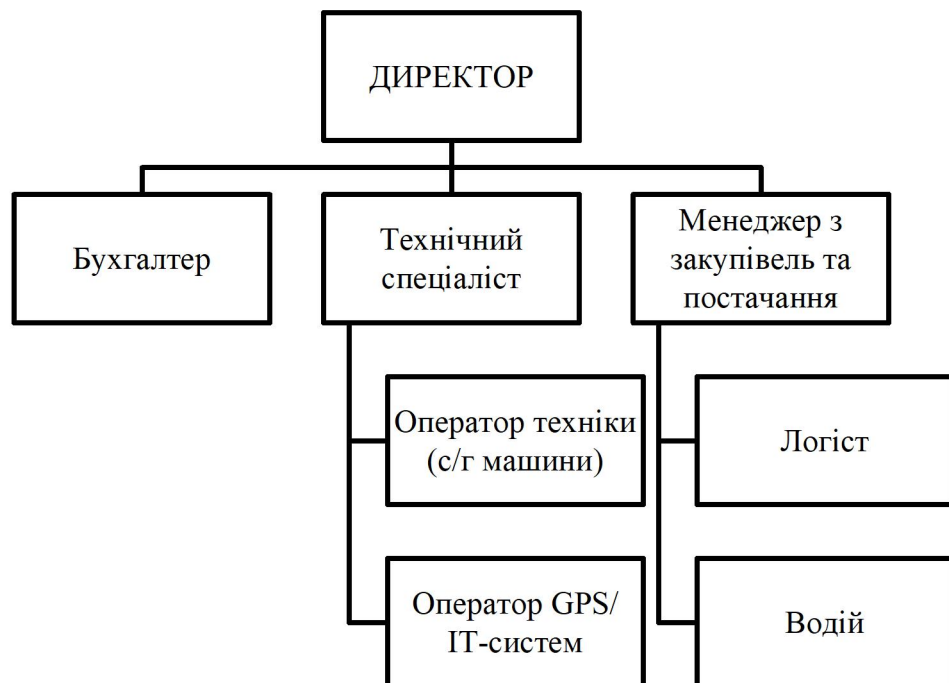

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Згідно з організаційною структурою та наказом про облікову політику ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО», ключові ролі у процесі фінансового звітування та управління розподілені наступним чином:

1. Директор очолює підприємство та здійснює загальне керівництво його господарською діяльністю. Відповідно до наказу про облікову політику, саме директор несе відповідальність за організацію бухгалтерського обліку

та забезпечення фіксування фактів усіх господарських операцій у первинних документах. Він затверджує графік документообігу, перелік осіб, які мають право підпису, та склад інвентаризаційної комісії. Крім того, директор підписує фінансову звітність (Баланс та Звіт про фінансові результати) перед її поданням до контролюючих органів. Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення дотримання єдиних методологічних засад обліку покладена на керівника підприємства.

2. Безпосереднє ведення бухгалтерського обліку здійснюється бухгалтером, який відповідає за правильність відображення господарських операцій, збереження первинних документів, формування регістрів обліку та підготовку фінансової звітності. Така організаційна модель є доцільною для підприємства малого бізнесу та дозволяє забезпечити належний рівень контролю за обліковими процесами.

Бухгалтер підпорядковується безпосередньо директору та забезпечує ведення бухгалтерського обліку з дотриманням єдиних методологічних засад, визначених НП(С)БО 25. До обов'язків бухгалтера входить:

- Забезпечення повного та достовірного відображення інформації у регістрах синтетичного та аналітичного обліку.
- Проведення закриття рахунків доходів і витрат наприкінці звітного періоду для визначення фінансового результату.
- Нарахування амортизації необоротних активів прямолінійним методом.
- Контроль за своєчасним поданням документів та участь у проведенні щорічної інвентаризації активів і зобов'язань.
- Складання та підписання фінансової звітності.

Розглянемо основні техніко-економічні показники діяльності підприємства за 2022-2024 роки (табл. 2.1)

Таблиця 2.1

Аналіз основних техніко-економічних показників ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ
ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр., тис. грн

Показники	2022	2023	2024	Відхил. 2023/2022	Темп росту 2023/ 2022 %	Відхил. 2024/2023	Темп росту 2024/ 2023 %
Чистий дохід від реалізації	58674	175682	254940	117008	299	79258	145
Собівартість реалізованої продукції	46082	150476	224553	104394	327	74077	149
Валовий прибуток	12592	25206	30388	12614	200	5182	121
Інші доходи	681	6846	11013	6165	1005	4167	161
Інші витрати	12029	25800	33415	13771	214	7615	130
Чистий прибуток	-7869	6252	6515	14121	-79	263	104
Основні засоби (залишкова вартість)	40211	43115	9474	2904	107	-33641	22
Власний капітал	3904	10080	16595	6176	258	6515	165
Валюта балансу	95932	112637	49222	16705	117	-63415	44
Дебіторська заборгованість за товари	2364	104	60	-2260	4	-44	58
Кредиторська заборгованість за товари	42897	32969	29378	-9928	77	-3591	89
Середньооблікова чисельність	10	9	10	-1	90	1	111
Продуктивність праці одного працівника	5867	19520	25494	13653	333	5974	131
Фондовіддача	7	16	27	9	229	11	169

Джерело : розраховано автором на основі [35, 36, 37]

Протягом 2022-2024 років ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» продемонструвало стрімке розширення масштабів діяльності, про що свідчить зростання чистого доходу від реалізації з 58 673,9 тис. грн у 2022 році до 254 940,5 тис. грн у 2024 році. Найбільш значущий стрибок відбувся у 2023 році, коли темп росту доходу склав 299,4% відносно попереднього року, що дозволило підприємству успішно закріпитися на ринку інноваційних агротехнологій. Ключовим досягненням аналізованого періоду став вихід на прибуткову діяльність: після чистого збитку в розмірі 7 869,4 тис. грн у 2022 році компанія отримала чистий прибуток у сумі 6 252,3 тис. грн у 2023 році та 6 515,4 тис. грн у 2024 році. Водночас собівартість реалізованої продукції зростала дещо швидшими темпами, ніж дохід: у 2023 р. - 326,5 % проти 299,4 %, у 2024 р. - 149,2 % проти 145,1 %. Це призвело до зниження валової маржі: у 2022 р. - 21,46 %, у 2023 р. - 14,35 %, у 2024 р. - 11,92 %. Зростання собівартості пов'язане передусім зі збільшенням витрат на придбання агротехніки та запчастин для перепродажу в умовах інфляції та логістичних ускладнень, зумовлених воєнним станом. Попри це, підприємство успішно перейшло від збиткової до прибуткової діяльності: чистий збиток у розмірі 7 869,4 тис. грн у 2022 р. трансформувався у чистий прибуток 6 252,3 тис. грн у 2023 р. та 6 515,4 тис. грн у 2024 р. [35, 36, 37].

Ефективність використання ресурсів підприємства також значно покращилася, зокрема показник фондівдачі зріс із 7,46 грн/грн у 2022 році до 26,91 грн/грн у 2024 році, що свідчить про інтенсивніше використання основних засобів. При стабільній середньообліковій чисельності працівників у 10 осіб продуктивність праці одного робітника зросла у 4,3 рази, порівняно з базовим періодом, досягнувши 25 494,1 тис. грн на рік. Позитивні зміни відбулися і в управлінні заборгованістю: дебіторська заборгованість за товари скоротилася з 2 363,6 тис. грн до 60,0 тис. грн у 2024 році, а кредиторська заборгованість перед постачальниками зменшилася з 42 896,9 тис. грн до 29 377,6 тис. грн.

Отже, на основі проведеного дослідження організаційно-економічних аспектів діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» можна зробити висновок, що підприємство є динамічним суб'єктом господарювання, який демонструє сталий розвиток та ефективну адаптацію до ринкових умов. Організаційна структура управління базується на принципах лінійної підпорядкованості та централізації функцій, де директор забезпечує загальне керівництво та несе відповідальність за організацію облікового процесу, а бухгалтер здійснює безпосереднє формування інформаційної бази та складання балансу.

Аналіз ключових техніко-економічних показників за 2022–2024 роки підтверджує стрімке зростання масштабів діяльності, зокрема збільшення чистого доходу від реалізації у понад чотири рази та успішну трансформацію збиткових результатів 2022 року у стабільний чистий прибуток у наступних періодах. Позитивну динаміку інтенсифікації використання ресурсів підтверджує суттєве зростання фондівіддачі та продуктивності праці персоналу.

2.2. Облікова політика підприємства та її вплив на оцінку статей балансу

Облікова політика ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» затверджена наказом директора № 66 від 31 грудня 2015 р. і повністю відповідає Методичним рекомендаціям щодо облікової політики підприємства [34].

Результати проведеного аналізу кожного ключового елемента облікової політики підприємства з посиланням на відповідний пункт наказу Про облікову політику підприємства, Методичних рекомендацій, практичної реалізації та прямого впливу на оцінку статей бухгалтерського балансу (форма № 1-м) відображено у Додатку А.

Суттєвий вплив на показники бухгалтерського балансу має обраний підприємством метод нарахування амортизації необоротних активів. На ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» застосовується прямолінійний метод, який передбачає рівномірне списання вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання. Такий підхід забезпечує стабільність витрат у кожному звітному періоді та формує передбачувану динаміку залишкової вартості необоротних активів у балансі. Водночас цей метод не враховує інтенсивність використання активів, що може впливати на точність оцінки їх реальної вартості.

Важливим елементом облікової політики є порядок оцінки запасів, які займають значну частку в структурі оборотних активів підприємства. Запаси відображаються в обліку за фактичною собівартістю, що включає витрати на їх придбання, транспортування та підготовку до використання або реалізації. Вибір методу оцінки вибуття запасів безпосередньо впливає на величину залишків у балансі: за умов зростання цін застосування методу ФІФО призводить до відображення запасів за більш високою вартістю, що може завищувати показники ліквідності підприємства.

Оцінка дебіторської заборгованості також є важливим аспектом облікової політики. На підприємстві вона відображається за первісною вартістю з урахуванням можливих ризиків непогашення. Формування резерву сумнівних боргів дозволяє забезпечити більш достовірне відображення активів у балансі та уникнути їх завищення. Це особливо актуально для підприємств, що здійснюють значні обсяги торговельних операцій.

Грошові кошти та їх еквіваленти відображаються у балансі за номінальною вартістю за місцями їх зберігання, що забезпечує контроль за ліквідністю підприємства. При цьому облікова політика передбачає регулярну перевірку залишків грошових коштів та їх відповідність даним бухгалтерського обліку.

Облікова політика підприємства також визначає порядок визнання доходів і витрат, який базується на принципі нарахування. Це означає, що доходи визнаються у момент їх виникнення, незалежно від фактичного надходження коштів, а витрати - у періоді їх здійснення. Такий підхід забезпечує правильне формування фінансового результату, який безпосередньо впливає на величину власного капіталу в балансі.

Важливим аспектом є також вплив облікової політики на структуру пасиву балансу. Зокрема, накопичення нерозподіленого прибутку призводить до зростання власного капіталу, що було характерним для підприємства у 2023-2024 роках.

Практичний вплив прямолінійного методу амортизації на показники балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» підтверджується даними аудиту необоротних активів: у 2022 р. коефіцієнт зносу становив 0,58, у 2023 р. - 0,62, у 2024 р. - 0,49. Зниження коефіцієнта зносу у 2024 р. пов'язане не з уповільненням нарахування амортизації, а з вибуттям повністю зношених або застарілих об'єктів, після чого залишилося обладнання з відносно більшою залишковою вартістю [34]. Саме такий результат є очікуваним від застосування прямолінійного методу: за ним кожний рік однаково «з'їдає» вартість об'єкта, і при вибутті «старих» активів середній рівень придатності решти об'єктів зростає.

Особливої уваги заслуговує взаємозв'язок між обліковою політикою підприємства та показниками балансу у розрізі оцінки запасів. За питомою вагою запаси є найбільшою статтею оборотних активів підприємства у 2024 р. - 57,91 % від валюти балансу. При цьому переважна частина запасів представлена готовою продукцією (97,79 %). Обраний метод оцінки вибуття запасів безпосередньо визначає, яка сума залишку запасів буде відображена в балансі: за методом ФІФО при зростанні цін залишок буде оцінений за більш пізніми (вищими) цінами, що завищує статтю «Запаси» порівняно із методом середньозваженої собівартості. Оборотні активи, відображені в балансі, можуть бути переоціненими відносно реальної ринкової ціни при терміновій

реалізації. Елементи облікової політики ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» та їх вплив на статті балансу продемонстровано у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Вплив елементів облікової політики ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ
ЗЕМЛЕРОБСТВО» на статті бухгалтерського балансу

Елемент облікової політики	Застосування на підприємстві	Вплив на статті балансу
Метод амортизації основних засобів	Прямолінійний метод	Визначає залишкову вартість необоротних активів; рівномірне зменшення вартості активів у балансі
Оцінка запасів	За фактичною собівартістю	Формує величину оборотних активів (запаси); впливає на ліквідність підприємства
Метод списання запасів	ФІФО (за умовою типового підходу)	При зростанні цін збільшує залишки запасів у балансі та покращує показники оборотних активів
Визнання доходів	За принципом нарахування	Впливає на фінансовий результат і, відповідно, на нерозподілений прибуток у власному капіталі
Визнання витрат	За принципом відповідності	Формує об'єктивний фінансовий результат та впливає на величину власного капіталу
Облік дебіторської заборгованості	За первісною вартістю з урахуванням резерву	Визначає реальну величину дебіторської заборгованості та запобігає завищенню активів
Формування резерву сумнівних боргів	Передбачено	Зменшує балансову вартість дебіторської заборгованості, підвищує достовірність активів
Облік грошових коштів	За номінальною вартістю	Відображає фактичну ліквідність підприємства
Форма бухгалтерського обліку	Журнально-ордерна, автоматизована	Забезпечує точність формування всіх статей балансу
Форма фінансової звітності	Спрощена (форма №1-м)	Визначає структуру балансу та рівень деталізації його статей

Джерело : складено автором на основі [34]

В ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» облік курсових різниць здійснюється відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку, а також положень облікової політики підприємства, що регламентують методологію визначення та відображення таких різниць. Оскільки підприємство здійснює імпорт сільськогосподарської техніки та

обладнання, у його діяльності виникають монетарні статті, номіновані в іноземній валюті, зокрема кредиторська заборгованість перед постачальниками за імпортною продукцією.

В межах затвердженої облікової політики передбачено, що всі монетарні статті в іноземній валюті підлягають переоцінці за офіційним курсом Національного банку України як на дату здійснення операції, так і на дату складання балансу. Це означає, що валютні зобов'язання переоцінюються наприкінці звітного періоду, внаслідок чого виникають курсові різниці, що мають відображатися у фінансовій звітності.

Практичне значення зазначеного перерахунку полягає у тому, що в балансі підприємства кредиторська заборгованість відображається за фактичним ринковим курсом на дату балансу, що забезпечує більш адекватну та актуальну оцінку зобов'язань. Водночас виникнення від'ємних курсових різниць супроводжується зростанням зобов'язань і зниженням фінансового результату, що суттєво впливає на розмір нерозподіленого прибутку, який входить до складу власного капіталу.

При зниженні валютного курсу ситуація відповідно змінюється: підприємство фіксує позитивні курсові різниці, які включаються до складу доходів, ведучи до зменшення зобов'язань у балансі та покращення фінансових результатів. Така динаміка ілюструє важливість коливань валютного курсу для фінансових показників підприємства, особливо в разі активної зовнішньоекономічної діяльності.

Для ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» облік курсових різниць має суттєве значення, оскільки велика частка його діяльності пов'язана з імпортними операціями, а нестабільність валютного курсу може істотно впливати на фінансові результати, структуру балансу, а також на співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями. Такий вплив стає особливо помітним в періоди валютної волатильності, коли зміни обмінного курсу можуть спричиняти суттєві коливання в статтях звітності.

Крім того, курсові різниці часто пояснюють окремі коливання фінансових показників підприємства, зокрема зміни прибутку чи збитку, які

не завжди мають пряме відношення до операційної діяльності. Саме тому при проведенні аналізу бухгалтерського балансу доцільно відокремлювати вплив валютного фактору від основних результатів господарської діяльності. Такий підхід дозволяє отримати більш точну оцінку стану підприємства та уникнути спотворення аналізу.

Отже, облікова політика підприємства, регламентована наказом підприємства № 66, виступає базовим інструментом забезпечення достовірності бухгалтерського балансу. Застосування прямолінійного методу амортизації необоротних активів дозволяє досягти рівномірного розподілу витрат та передбачуваності динаміки залишкової вартості об'єктів. Аналіз свідчить, що зміна коефіцієнта зносу у 2024 році до рівня 0,49 зумовлена вибуттям застарілих активів, що підтверджує ефективність обраної методики для відображення реального стану технічного парку.

Особливе значення для фінансової стійкості має оцінка оборотних активів, де запаси становлять понад 57% валюти балансу. Використання методу ФІФО в умовах цінових коливань забезпечує відображення залишків за актуальною собівартістю, що безпосередньо впливає на показники ліквідності та об'єктивність оцінки активів. Крім того, оскільки підприємство здійснює активні імпорتنі операції, критично важливим є механізм переоцінки монетарних статей. Облік курсових різниць за офіційним курсом НБУ дозволяє коригувати обсяг кредиторської заборгованості та нерозподіленого прибутку відповідно до ринкових реалій.

Достовірність звітних даних підкріплюється суворим дотриманням процедур інвентаризації, яка є обов'язковим етапом перед складанням річного звіту. Процес, що ініціюється наказами керівництва у жовтні-листопаді, включає повну перевірку наявності активів та підтвердження залишків матеріально відповідальними особами. Такий комплексний підхід, що поєднує виважену облікову методологію та регламентований внутрішній контроль, гарантує формування прозорої інформаційної бази для прийняття управлінських рішень та підготовки фінансової звітності за спрощеною формою.

2.3. Інвентаризація як обов'язкова процедура перед складанням річної фінансової звітності

Процес проведення інвентаризації на підприємстві ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» здійснюється у кілька послідовних етапів. На першому етапі керівником видається наказ Директора (жовтень - листопад) про проведення інвентаризації, в якому визначається склад інвентаризаційної комісії, строки проведення та перелік об'єктів перевірки (табл. 2.4). Матеріально відповідальні особи до початку інвентаризації складають звіти та підтверджують, що всі господарські операції відображені в обліку, а документи передані до бухгалтерії.

На наступному етапі інвентаризаційна комісія здійснює фактичну перевірку наявності активів шляхом їх перерахунку, зважування або вимірювання. Результати перевірки фіксуються в інвентаризаційних описах, які підписуються членами комісії та матеріально відповідальними особами. Для кожного виду активів використовуються відповідні форми документів, що забезпечує стандартизацію процедури.

Заключним етапом є порівняння фактичних даних із даними бухгалтерського обліку, що здійснюється у порівняльних відомостях. За результатами такого зіставлення визначаються можливі розбіжності у вигляді нестач або надлишків. У разі виявлення нестач встановлюються їх причини та винні особи, а суми відхилень відображаються у складі витрат або підлягають відшкодуванню. Надлишки, у свою чергу, оприбутковуються та визнаються доходом підприємства [34].

З метою забезпечення достовірності показників бухгалтерського балансу перед складанням річної фінансової звітності на підприємстві в обов'язковому порядку проводиться інвентаризація активів і зобов'язань. Вона здійснюється щорічно перед складанням річного балансу, як правило у жовтні-листопаді, що відповідає вимогам чинного законодавства та внутрішнім регламентам підприємства.

Таблиця 2.4

Об'єкти інвентаризації на ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Об'єкт інвентаризації	Строки проведення	Документи, що складаються	Вплив результатів на статті балансу
1	2	3	4
Основні засоби та інші необоротні матеріальні активи (рах. 10, 11)	Щорічно, перед складанням річного балансу (жовтень-листопад)	Інвентаризаційний опис (форма № ОЗ-9); порівняльна відомість результатів інвентаризації	Підтвердження залишкової вартості ОЗ у рядку 1010 балансу; виявлення об'єктів для списання чи дооцінки; коригування зносу
Запаси (виробничі запаси, МШП, готова продукція, товари - рах. 20, 22, 26, 28)	Щорічно перед балансом; при зміні матеріально відповідальних осіб	Інвентаризаційний опис (форма № М-21); порівняльна відомість відхилень	Підтвердження або коригування показника рядка 1100 (запаси) в балансі; відображення нестач або надлишків через рах. 947 або 719
Грошові кошти в касі (рах. 30) та на банківських рахунках	Щорічно; при зміні касира; раптово - за рішенням керівника	Акт інвентаризації наявності грошових коштів; банківські виписки на дату балансу	Підтвердження показника рядка 1165 (грошові кошти та їх еквіваленти); виявлення нестач готівки та відповідальних осіб
Дебіторська заборгованість (рах. 36, 37, 64)	Щорічно перед балансом; при ліквідації або реорганізації	Акти звірки розрахунків з контрагентами; довідка про дебіторську заборгованість	Виявлення безнадійної або сумнівної ДЗ; підтвердження або нарахування резерву сумнівних боргів; коригування рядків 1125, 1135, 1155 балансу
Поточні та довгострокові зобов'язання (рах. 60-69)	Щорічно перед балансом	Акти звірки з поставачальниками; довідки про стан кредиторської заборгованості; виписки банку за кредитами	Підтвердження або коригування показників пасиву балансу; виявлення незатребуваної кредиторської заборгованості
Власний капітал (рах. 40-46)	Щорічно перед складанням річного балансу	Установчі документи; реєстри бухгалтерського обліку; звіт про фінансові результати	Підтвердження величини власного капіталу ; перевірка правильності формування нерозподіленого прибутку; узгодження з фінансовими результатами

Джерело : складено автором на основі [20, 34]

Інвентаризація є плановою та обов'язковою процедурою і охоплює всі основні об'єкти бухгалтерського обліку, зокрема необоротні активи, запаси, грошові кошти, дебіторську та кредиторську заборгованість, а також власний

капітал. Такий комплексний підхід забезпечує повну перевірку як активу, так і пасиву балансу, що є необхідною умовою формування достовірної фінансової звітності.

Результати інвентаризації на ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» у 2024 році свідчать про її значний вплив на формування показників бухгалтерського балансу. Зокрема, було підтверджено суттєве скорочення вартості необоротних активів - з 112 637,1 тис. грн у 2023 році до 18 709,0 тис. грн у 2024 році, що зумовлено вибуттям значної частини основних засобів. Інвентаризація запасів підтвердила їх фактичну наявність і скорочення обсягів до 28 500,5 тис. грн, що відповідає даним бухгалтерського обліку.

Особливо важливим є підтвердження достовірності грошових коштів, залишок яких станом на кінець 2024 року становив 3 913,9 тис. грн проти 35 723,5 тис. грн у попередньому році. Це скорочення було повністю підтверджене первинними документами та пов'язане зі зменшенням поточних зобов'язань підприємства. Таким чином, інвентаризація забезпечила відповідність облікових даних реальному фінансовому стану підприємства. [35, 36, 37]

Відображення результатів інвентаризації здійснюється у бухгалтерському обліку до складання фінансової звітності, що забезпечує достовірність показників балансу. Усі коригування відображаються у звітному періоді, що дозволяє уникнути викривлення фінансових результатів.

На основі аналізу процедур контролю та верифікації даних у ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» можна сформулювати висновок щодо ролі інвентаризації у забезпеченні якості фінансової звітності.

Інвентаризація на підприємстві виступає критично важливим етапом передскладальних робіт, що забезпечує повну відповідність показників бухгалтерського балансу реальному стану активів та зобов'язань. Процес регламентований наказами директора та проводиться у три послідовні етапи: організаційний (видання наказу у жовтні-листопаді), виконавчий (фактична

перевірка наявності) та заключний (порівняння фактичних даних із обліковими).

Практична значущість інвентаризації у 2024 році виявляється у комплексному підтвердженні ключових показників фінансового стану товариства. Зокрема, ця процедура дозволила документально верифікувати суттєве зменшення вартості необоротних активів до рівня 18 709,0 тис. грн, що було зумовлено об'єктивним процесом вибуття основних засобів. Водночас інвентаризація запасів підтвердила їхню фактичну наявність на суму 28 500,5 тис. грн, забезпечивши повну відповідність даних обліку реальним складським залишкам. Важливим аспектом став контроль ліквідності, у межах якого було підтверджено залишок грошових коштів у розмірі 3 913,9 тис. грн, що гарантує достовірність відповідної статті активу балансу. Крім того, через механізм звірки розрахунків із контрагентами підприємство змогло підтвердити реальність дебіторської та кредиторської заборгованості, запобігаючи викривленню показників пасиву та власного капіталу. Усі виявлені під час перевірки розбіжності відображаються у бухгалтерському обліку безпосередньо до моменту формування звітності, що забезпечує об'єктивність фінансових результатів та високу якість підготовки річного балансу.

Таким чином, комплексна інвентаризація всіх об'єктів обліку - від основних засобів до власного капіталу - є запорукою формування прозорості та достовірної фінансової звітності малого підприємства, мінімізуючи ризики інформаційних викривлень для зовнішніх та внутрішніх користувачів

2.4. Порядок формування статей балансу на підприємстві

Бухгалтерський баланс ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» складається у формі № 1-м відповідно до вимог НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» станом на 31 грудня кожного звітного року. Ця форма є

спрощеним аналогом повного балансу (форма № 1) та містить менше статей, що відповідає масштабам діяльності та інформаційним потребам малого підприємства. Одиниця виміру - тисячі гривень з одним десятковим знаком. Баланс підписується Директором та бухгалтером і подається до органів державної статистики, Державної податкової служби та інших контролюючих органів у строки, встановлені постановою КМУ - не пізніше 28 лютого наступного за звітним року [18, 21].

Процес формування балансу є логічно послідовним і включає кілька взаємозалежних підготовчих процедур, що мають бути виконані до початку заповнення форми.

Перша процедура - перенесення та звірка первинних документів. Всі первинні документи за грудень поточного року мають бути перенесені до журналів-ордерів та відображені в аналітичному обліку до 31 грудня включно. Бухгалтер перевіряє повноту та правильність відображення кожної операції в програмному забезпеченні 1С:Підприємство 7.7. Після цього формуються оборотно-сальдові відомості (ОСВ) - у розрізі синтетичних рахунків та з деталізацією за аналітичними рахунками. Саме ОСВ є безпосередньою технічною основою для заповнення кожної статті балансу.

Друга процедура - нарахування амортизації за грудень. Щомісяця, включно з груднем, бухгалтер нараховує амортизацію по кожному об'єкту основних засобів і нематеріальних активів прямолінійним методом відповідно до затверджених строків корисного використання. Нарахована амортизація відображається записом: Дт 92 «Адміністративні витрати» (або Дт 91, Дт 93 залежно від призначення об'єкта) - Кт 13 «Знос необоротних активів». Сума накопиченого зносу (кредитове сальдо рахунку 13) вираховується з первісної вартості основних засобів для отримання залишкової вартості, яка відображається у балансі.

Третя процедура - визначення та відображення курсових різниць. На дату балансу (31 грудня) підприємство перераховує монетарні статті в іноземній валюті за офіційним курсом НБУ на кінець операційного дня.

Позитивні курсові різниці (доходи) відображаються за кредитом рахунку 744, від'ємні (витрати) - за дебетом рахунку 974. Ці операції коригують залишки відповідних рахунків (каси в іноземній валюті, монетарної дебіторської та кредиторської заборгованості) і впливають на остаточний фінансовий результат року.

Четверта процедура - відображення результатів інвентаризації. Розбіжності, виявлені за результатами річної інвентаризації (нестачі, надлишки, зіпсовані або морально застарілі активи), відображаються в обліку у грудні поточного року на підставі рішення постійно діючої інвентаризаційної комісії. Списання нестач відображається: Дт 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей» - Кт 10, 20, 26, 28 та ін. Оприбуткування надлишків: Дт 10, 20 - Кт 719 «Інші доходи».

П'ята процедура - закриття рахунків доходів і витрат та визначення фінансового результату. Наприкінці звітного року всі рахунки доходів (клас 7) та витрат (класи 8-9) закриваються на рахунок 79 «Фінансові результати». Після цього сальдо рахунку 79 (прибуток або збиток) переноситься на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». Лише після виконання цієї процедури ОСВ набуває остаточного вигляду і може бути використана для заповнення балансу.

Лише після виконання всіх п'яти підготовчих процедур бухгалтер приступає до заповнення форми балансу. Кожна стаття балансу формується на основі залишків конкретних рахунків бухгалтерського обліку за даними ОСВ. Детальний порядок формування статей активу балансу підприємства наведено у Додатку Б.

Пасив балансу формується за аналогічним принципом: кожна стаття відповідає кредитовому сальдо визначених рахунків бухгалтерського обліку. Ключовою особливістю формування пасиву є необхідність попереднього закриття рахунків доходів і витрат: лише після переносу сальдо рахунку 79 на рахунок 44 показник нерозподіленого прибутку в балансі відображає

фінансовий результат поточного та всіх попередніх років. Детальний порядок формування статей пасиву наведено у Додатку В.

Ключовим підтвердженням правильності складеного балансу є виконання основного балансового рівняння: актив (49,22 млн. грн) = пасив (49,22 млн. грн). Крім формальної перевірки рівності, бухгалтер здійснює аналітичну перевірку: порівнює фінансовий результат зі Звіту про фінансові результати (чистий прибуток 2024 р. - 6,52 млн. грн) зі зміною нерозподіленого прибутку в балансі (10,07 → 16,6 млн. грн, різниця - 6,52 млн. грн). Ця перевірка підтверджує правильність закриття рахунків та узгодженість двох форм звітності між собою.

2.5. Аналіз фінансового стану підприємства

Комплексний аналіз фінансового стану ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» є логічним завершенням дослідження методики складання балансу, оскільки саме через призму аналітичних показників розкривається інформаційний потенціал фінансової звітності. Аналіз проводиться за даними балансу (форма № 1-м) та Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) за 2022-2024 роки і включає такі послідовні блоки: горизонтальний аналіз активів і пасивів; вертикальний (структурний) аналіз; аналіз ліквідності та платоспроможності; аналіз фінансової стійкості; аналіз рентабельності [11, 27].

Підготовчим інструментом аналізу є порівняльний аналітичний баланс, у якому балансові статті згруповані в аналітичні блоки та доповнені показниками абсолютних змін, темпів росту та питомої ваги. Такий баланс дозволяє одночасно здійснити горизонтальний і вертикальний аналіз, а також виявити найбільш вагомі зміни у структурі та обсязі активів і пасивів підприємства.

Горизонтальний аналіз активів виявляє дві протилежні тенденції у динаміці майна підприємства. У 2023 році валюта балансу зросла на 16,71 млн. грн (+17,4 %), що зумовлено масштабним нарощенням запасів (+44,85 млн. грн - зростання майже у 4 рази) та різким збільшенням грошових коштів (+33,81 млн. грн - у 18,6 разів). Таке накопичення ресурсів відображає стратегію зростання: підприємство формувало запас готової продукції та агротехніки для задоволення попиту ринку, що збільшувався.

У 2024 році відбулося кардинальне скорочення активів - на 63,42 млн. грн (-56,3 %). Основний вплив мали три чинники: по-перше, суттєве вибуття необоротних активів (-33,64 млн. грн), яке підтверджене інвентаризацією та актами списання/реалізації об'єктів; по-друге, реалізація накопичених запасів (-31,87 млн. грн), що підтверджується зростанням собівартості реалізації до 224,55 млн. грн; по-третє, витрачання накопичених грошових коштів на погашення поточних зобов'язань (-31,81 млн. грн). Загалом скорочення активів у 2024 р. носить конструктивний характер: підприємство «монетизувало» свої ресурси, перетворивши запаси та надлишковий грошовий запас на погашення боргів і зміцнення власної фінансової бази.

Вертикальний аналіз активів засвідчує суттєву трансформацію структури майна. Частка необоротних активів скоротилася з 41,93 % у 2022 р. до 19,25 % у 2024 р. (-22,68 в.п.), тоді як частка оборотних активів відповідно зросла до 80,75 %. Домінуючою статтею у 2024 р. стали запаси - 57,91 % від валюти балансу проти 16,19 % у 2022 р. (+41,72 в.п.). Це свідчить про те, що за характером використання ресурсів підприємство трансформувалося з капіталомісткого (з переважанням необоротних активів у 2022-2023 рр.) до торговельно-сервісного типу (з домінуванням товарних запасів у 2024 р.). Висока частка запасів у балансі є типовою для торгівельних підприємств, однак потребує постійного моніторингу оборотності для запобігання «замороженню» ресурсів.

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр. відображено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів балансу ТОВ «АГРІ 2.0
ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр., млн.грн

Показники	2022	Структура 2022, %	2023	Структура 2023, %	2024	Структура 2024, %	Абс. відх. 2023/ 2022	Абс. відх. 2024/ 2023
Необоротні активи	40,21	41,93	43,11	38,29	9,5	19,25	2,9	-33,64
Оборотні активи, в т.ч.	55,72	58,07	69,52	61,71	39,75	80,75	13,80	-29,77
запаси	15,53	16,19	60,4	53,60	28,5	57,91	44,85	-3,19
дебіторська заборгованість	5,27	5,49	11,24	9,98	3,64	7,39	5,69	-7,6
грошові кошти	1,92	2,00	35,72	31,71	3,91	7,95	33,81	-31,81
Валюта балансу	95,93	100	112,64	100	49,22	100	16,71	-63,42

Джерело : розраховано автором на основі [35, 36, 37]

Аналіз пасивів розкриває трансформацію структури джерел фінансування підприємства. Для повного розуміння , було проведено горизонтальний та вертикальний аналіз пасивів балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр. , результати якого відображено у табл. 2.6.

Частка власного капіталу зросла з критично низького рівня 4,07 % у 2022 р. до 33,72 % у 2024 р. (+29,65 в.п.). Це зростання забезпечено виключно накопиченням нерозподіленого прибутку: 6,18 млн. грн у 2023 р. та 6,52 млн. грн у 2024 р. Зареєстрований капітал залишається символічним (10,0 тис. грн). Відповідно, частка поточних зобов'язань скоротилася з 95,93 % до 66,28 % (-29,65 в.п.).

Особливо показовим є погашення поточних зобов'язань у 2024 р.: їх абсолютна сума зменшилася на 69,93 млнтис. грн (-68,2 %). Ця сума суттєво перевищує скорочення грошових коштів (-31,81 млн. грн), що означає: значна частина зобов'язань погашалася не з готівки, а через залік або погашення за рахунок надходжень від реалізації у поточному операційному циклі. Серед поточних зобов'язань домінує кредиторська заборгованість за товари - 29,38 млн. грн, або 59,69 % від поточних зобов'язань у 2024 р.

Зростання відносної частки цієї статті (з 44,72 % у 2022 р. до 59,69 % у 2024 р.) свідчить про те, що торгівельне фінансування (відстрочка платежів від постачальників) є головним інструментом залучення ресурсів у поточну діяльність.

Таблиця 2.6

Горизонтальний та вертикальний аналіз пасивів балансу ТОВ «АГРІ 2.0
ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр., млн. грн.

Показники	2022	Структура 2022, %	2023	Структура 2023, %	2024	Структура 2024, %	Абс. відх. 2023/ 2022	Абс. відх. 2024/ 2023
Власний капітал	3,9	4,07	10,07	8,95	16,6	33,72	6,18	6,52
Зареєстрований капітал	0,01	0,01	0,01	0,01	10,0	0,02	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3,89	4,06	10,07	8,94	16,6	33,70	6,18	6,52
Довгострокові зобов'язання	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0
Поточні зобов'язання	92,03	95,93	102,56	91,05	32,63	66,28	10,53	-69,93
Кредиторська заборгованість	42,89	44,72	32,97	29,27	29,38	59,69	-9,93	-3,59
Валюта балансу	95,93	100	112,64	100	49,22	100	16,71	-63,42

Джерело : розраховано автором на основі [35, 36, 37]

На основі даних горизонтального та вертикального аналізу розраховано систему коефіцієнтів, що дозволяє кількісно оцінити ліквідність, фінансову стійкість та рентабельність підприємства. Результати коефіцієнтного аналізу наведено у таблиці 2.7.

Аналіз показників ліквідності виявляє позитивну, але ще незавершену тенденцію відновлення платоспроможності. Коефіцієнт поточної ліквідності у 2024 р. становить 1,24, вперше за три роки перевищивши одиницю та потрапивши в нормативний діапазон 1,0-2,0.

Система показників фінансового стану ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ
ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр.

Показник	Формула розрахунку	2022	2023	2024	Норма	Відх. 2024/ 2022	Оцінка тренду
I. Показники ліквідності та платоспроможності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(\text{Грошові кошти} + \text{Поточні фін. інвестиції}) / \text{Поточні зобов'язання}$	0,08	0,35	0,12	$> 0,2$	0,04	↑
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$(\text{Грошові кошти} + \text{ДЗ}) / \text{Поточні зобов'язання}$	0,24	0,46	0,23	0,6-1	-0,01	→
Коефіцієнт поточної ліквідності	$\text{Оборотні активи} / \text{Поточні зобов'язання}$	1,07	0,99	1,24	1-2	0,17	↑
Чистий оборотний капітал, млн. грн	$\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання}$	-0,31	-0,104	7,12	> 0	7,43	↑
II. Показники фінансової стійкості							
Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	$\text{Власний капітал} / \text{Валюта балансу}$	0,04	0,09	0,34	$> 0,5$	0,3	↑
Коефіцієнт фінансового левериджу	$\text{Поточні зобов'язання} / \text{Власний капітал}$	23,57	10,17	1,97	$< 1,00$	-21,6	↑
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$(\text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи}) / \text{Власний капітал}$	0,99	0,99	0,99	$> 0,1$	0	→
III. Показники рентабельності							
Рентабельність активів, %	$\text{Чистий прибуток} / \text{Середні активи} \times 100$	-8,2	5,55	13,24	> 5	21,44	↑
Рентабельність капіталу, %	$\text{Прибуток від операційної діяльності} / \text{Задіяний капітал} \times 100$	-8,54	6,29	24,96	норма	33,5	↑
Рентабельність власного капіталу, %	$\text{Чистий прибуток} / \text{Середній власний капітал} \times 100$	-201,6	62,03	39,26	норма	240,85	↑
Рентабельність прибутку, %	$\text{Чистий прибуток} / \text{Чистий дохід} \times 100$	-13,41	3,56	2,56	норма	15,97	↑

Джерело : розраховано автором на основі [35, 36, 37]

Це означає, що на кожну гривню поточних зобов'язань підприємство має 1,24 грн оборотних активів - достатньо для задоволення вимог кредиторів без продажу необоротних активів. Ще більш промовистим є значення чистого оборотного капіталу: у 2022-2023 рр. він мав від'ємне значення (-3,07 та -1,04 млн. грн відповідно), тоді як у 2024 р. набув позитивного значення +7,12 млн. грн.

Це свідчить про те, що 7,12 млн. грн оборотних активів профінансовано за рахунок власних джерел або довгострокових залучень - ознака нормальної фінансової стійкості.

Водночас коефіцієнти абсолютної (0,12) та швидкої (0,23) ліквідності залишаються нижчими від нормативних значень. Це є прямим наслідком різкого скорочення грошових коштів у 2024 р. - з 35,72 до 3,91 млн. грн. Слід, однак, враховувати контекст: у 2023 р. накопичений грошовий запас формувався внаслідок сезонного надходження оплат від покупців та ще не був направлений на погашення зобов'язань. Тоді як у 2024 р. ці кошти були цілеспрямовано використані для оздоровлення балансу: поточні зобов'язання скоротилися на 69,9 млн грн. Тому зниження показника абсолютної ліквідності є «платою» за скорочення боргового навантаження. Керівництву підприємства рекомендується підтримувати залишок грошових коштів на рівні, що забезпечував би $\text{Кабс} \geq 0,20$, - тобто щонайменше $0,20 \times 32,63 = 6,53$ тис. грн.

Показники фінансової стійкості демонструють найбільш динамічне покращення серед усіх груп коефіцієнтів. Коефіцієнт автономії зріс з 0,04 у 2022 р. до 0,34 у 2024 р. (у 8,5 раза). Хоча це значення ще не досягає нормативного ($> 0,5$), тренд є однозначно позитивним і свідчить про цілеспрямоване зміцнення власної фінансової бази.

За умови збереження прибутковості на рівні 6-7 млн грн на рік підприємство зможе досягти нормативного рівня автономії приблизно через 3-4 роки. Коефіцієнт фінансового левериджу скоротився з критичного 23,57 у 2022 р. до 1,97 у 2024 р. - майже у 12 разів. Якщо у 2022 р. на кожну гривню

власного капіталу підприємство мало майже 24 грн боргів, то у 2024 р. - менше 2 грн. Це наближається до нормативного значення $< 1,0$. Коефіцієнт маневреності власного капіталу стабільно тримається на рівні 0,99 - практично весь власний капітал перебуває в оборотній формі. Це пояснюється тим, що залишкова вартість необоротних активів (9,47 млн. грн) значно менша від власного капіталу (16,6 млн. грн), і різниця - власні оборотні кошти - майже рівна власному капіталу.

Показники рентабельності відображають успішне подолання збитковості 2022 р. та перехід до сталої прибуткової діяльності. Рентабельність активів зросла з -8,20 % у 2022 р. до 13,24 % у 2024 р. При цьому суттєве зростання рентабельностей активів у 2024 р. (+7,69 в.п. проти 2023 р.) пояснюється одночасним впливом двох чинників: збільшення чистого прибутку (+2,63 млн. грн) та значним скороченням середньої вартості активів (знаменника формули) у результаті вибуття необоротних активів. Тобто майно стало «вагомішим» з точки зору генерування прибутку, що є ознакою підвищення ефективності використання ресурсів.

Рентабельність капіталу у 2024 р. - 24,96 % - свідчить про те, що кожна гривня задіяного довгострокового капіталу (власного та довгострокових зобов'язань) генерує майже 25 копійок операційного прибутку. Оскільки довгострокові зобов'язання відсутні, задіяний капітал по суті дорівнює власному капіталу (16,6 млн. грн), тому у цьому випадку є близьким до ROE. Рентабельність власного капіталу у 2024 р. становить 39,26 %, що є досить високим показником навіть за міжнародними стандартами. Зниження ROE порівняно з 2023 р. (62,03 %) пов'язано зі зростанням знаменника (власного капіталу) на 6,52 млн. грн при майже незмінній сумі чистого прибутку (6,25 та 6,52 млн. грн відповідно). Зв'язок між показниками підтверджується формулою Дюпон: $= 13,24 \% \times (49,22 / 16,6) = 13,24 \% \times 2,97 \approx 39,3 \%$. Це показує, що підприємство «підсилює» рентабельність власного капіталу за рахунок залученого фінансування, однак ця залежність поступово знижується у міру нарощування власного капіталу.

Рентабельність продажів у 2024 р. - 2,56 % - є відносно невисокою і характеризує «тонку» маржу, типову для оптової торгівлі та сервісних операцій в аграрному секторі. Незначне зниження ROS порівняно з 2023 р. (3,56 %) зумовлено більш швидким зростанням собівартості (149,2 %) порівняно з доходом (145,1 %). Для підвищення рентабельності продажів підприємству доцільно зосередитися на розвитку маржинальніших напрямів - консалтингових послуг у сфері точного землеробства та технічного обслуговування - на противагу торгівлі агротехнікою, яка дає меншу маржу при великих обсягах.

Узагальнення результатів комплексного фінансового аналізу дозволяє сформулювати такі висновки: ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» успішно пододало кризу збитковості 2022 р. і протягом 2023-2024 рр. демонструє стабільну прибуткову діяльність зі зростаючими обсягами виручки та збільшенням власного капіталу; структура балансу у 2024 р. суттєво покращилася: питома вага власного капіталу зросла до 33,72 %, а боргове навантаження значно знизилося.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЦІННОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

3.1. Методичні підходи до формування аналітичного супроводу бухгалтерської балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Дослідження практики складання бухгалтерського балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» виявило проблему, яка не лежить на поверхні облікових процедур, але має суттєвий вплив на якість управлінських рішень: завершальний етап складання балансу на підприємстві обмежується виключно перевіркою арифметичної рівності активу і пасиву. Після того як бухгалтер переконується, що рядок 1300 дорівнює рядку 1900, баланс підписується і вважається готовим. Жодного аналізу економічного змісту сформованих показників при цьому не проводиться.

Між тим дані балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022–2024 роки демонструють, що рівність активу і пасиву в усіх трьох звітних роках дотримана бездоганно, проте за цією математичною рівновагою приховані суттєві структурні проблеми, які при своєчасному виявленні могли б стати підставою для оперативних управлінських рішень.

Розглянемо це на конкретних прикладах. Станом на 31.12.2022 р. актив балансу дорівнює пасиву - 95 931,7 тис. грн. Баланс формально «зійшовся». Проте якби на завершальному етапі його складання був розрахований коефіцієнт автономії, результат склав би 0,04 - катастрофічно низький рівень, що означає: лише 4 копійки з кожної гривні активів профінансовані за рахунок власних коштів, а 96 копійок - за рахунок залучених. Коефіцієнт фінансової залежності при цьому дорівнює 24,56 - тобто на кожную гривню власного капіталу підприємство залучило майже 25 гривень боргів.

Аналогічна ситуація стосується 2024 року: актив і пасив знову рівні - 49 221,5 тис. грн. Баланс «зійшовся». Але коефіцієнт абсолютної ліквідності на цю дату - 0,12 при нормативному значенні не менше 0,20. Грошові кошти склали 3 913,9 тис. грн при поточних зобов'язаннях 32 626,6 тис. грн. Підприємство здатне негайно погасити лише 12 % своїх поточних боргів. Натомість коефіцієнт поточної ліквідності (1,24) формально потрапляє в норму, оскільки чисельник включає 28 500,5 тис. грн запасів - готову продукцію, яку ще треба реалізувати. Різниця між тим, що баланс «показує», і тим, що відбувається насправді з платоспроможністю підприємства, є наочним прикладом того, чим обертається відсутність обов'язкового аналітичного супроводу на завершальному етапі складання звітності.

Суть проблеми полягає в наступному: баланс є моментальним знімком фінансово-майнового стану підприємства. Він фіксує стан, але сам по собі не дає оцінки цьому стану. Перевірка рівності рядків 1300 і 1900 підтверджує лише одне - що облікові записи не містять арифметичних помилок. Це необхідна умова достовірності балансу, але далеко не достатня умова його інформативності. Економічний зміст балансу розкривається лише через систему відносних показників, що встановлюють кількісні пропорції між взаємопов'язаними статтями.

На ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» ця проблема має додатковий вимір, пов'язаний із застосуванням спрощеної форми звітності (форма № 1-м за НП(С)БО 25). Спрощена форма містить менше статей, ніж повна, - а отже, агрегує різномірну інформацію в одних рядках. Наприклад, стаття «Інша поточна дебіторська заборгованість» об'єднує аванси, видані постачальникам, підзвітні суми та інші розрахунки. У 2024 р. загальна поточна дебіторська заборгованість становила 3 636,3 тис. грн - але без деталізації неможливо встановити, яка її частина є «якісною» (розрахунки, що будуть погашені вчасно), а яка - потенційно проблемною. За відсутності обов'язкового аналітичного розрахунку при складанні балансу ці питання

залишаються невидимими для керівника до моменту, коли проблема вже стала реальною.

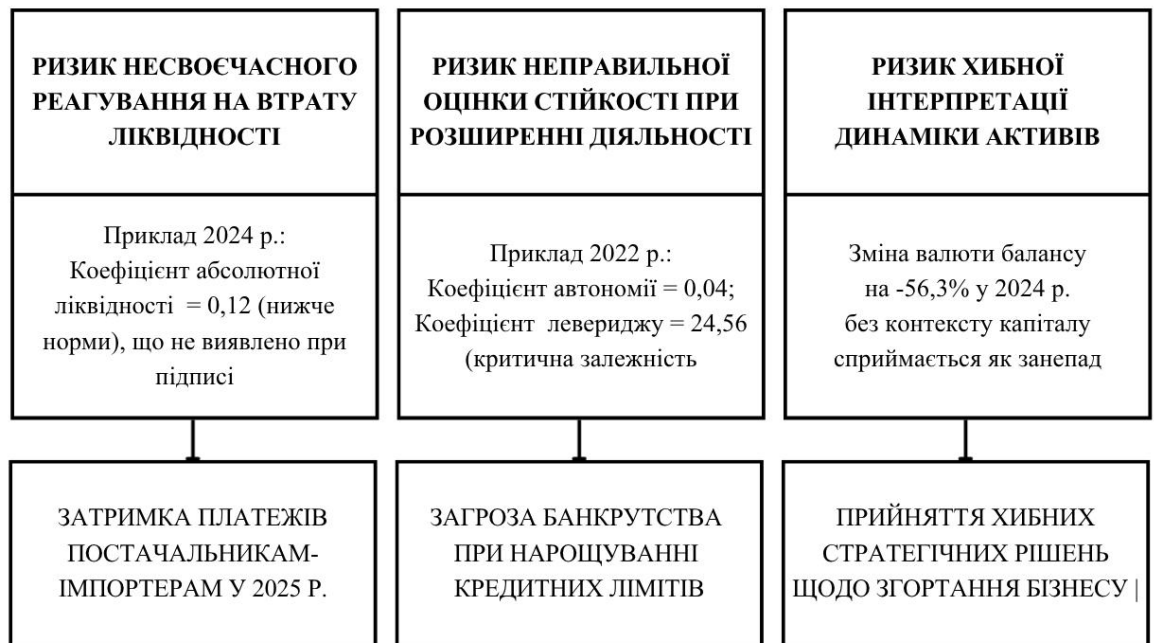

Рис. 3.1. Управлінські ризики формального підходу до звітності

Формальний підхід до завершального етапу складання балансу породжує три конкретні управлінські ризики для підприємства.

Перший - ризик несвоєчасного реагування на погіршення ліквідності. Якби у грудні 2024 р., у момент підписання балансу, бухгалтер розрахував коефіцієнти абсолютної та швидкої ліквідності й поклав їх на стіл директору, останній міг би ще в лютому 2025 р. прийняти рішення про залучення короткострокового кредиту або прискорення інкасації дебіторської заборгованості. Натомість за відсутності такого сигналу проблема могла бути виявлена лише при черговому зовнішньому аналізі або, у гіршому сценарії, при фактичній затримці платежів постачальникам.

Другий - ризик неправильної оцінки фінансової стійкості при прийнятті рішень про розширення діяльності. У 2022 р. підприємство мало коефіцієнт автономії 0,04. Якби в цей момент виникла можливість залучити додаткове банківське фінансування або укласти великий контракт із відстрочкою платежу, автоматичний розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості при

підписанні балансу наочно показав би, що подальше нарощування боргового навантаження при такій структурі капіталу є критично небезпечним.

Третій - ризик хибної інтерпретації динаміки показників. Скорочення валюти балансу з 112 637,1 тис. грн у 2023 р. до 49 221,5 тис. грн 2024 р. (- 56,3 %) без аналітичного контексту виглядає як суттєве «звуження» підприємства. Якби при складанні балансу автоматично розраховувалися співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями, було б відразу видно: власний капітал зріс на 6 515,4 тис. грн, а зобов'язання впали на 69 931,0 тис. грн. Це принципово інша картина, ніж та, яку дає просте порівняння валют балансу.

Отже, проблема не в тому, як підприємство веде облік і як формує статті балансу - аудит підтвердив відсутність порушень у цих процесах.

Проблема в тому, що баланс після свого складання «замовкає» до наступного звітного року, не перетворюючись на аналітичний інструмент управління. Подолання цієї проблеми потребує організаційного рішення: включення до регламенту завершального етапу складання балансу обов'язкового розрахунку системи ключових аналітичних показників, оформленого як невід'ємний додаток до підписаної форми звітності.

3.2. Розробка та впровадження інструментів управлінського моніторингу бухгалтерського балансу підприємства

Виходячи з проблеми, ідентифікованої у попередньому підрозділі, центральним напрямом підвищення інформаційної цінності бухгалтерського балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» є перетворення завершального етапу його складання з суто арифметичної процедури на аналітичну. Конкретно це означає: після перевірки рівності рядків 1300 і 1900 бухгалтер в обов'язковому порядку розраховує систему ключових фінансових коефіцієнтів, оформлює їх у вигляді аналітичної довідки та передає

директору одночасно з підписаним балансом. Цей документ не замінює і не доповнює форму звітності юридично - він є внутрішнім управлінським інструментом, який розкриває економічний зміст щойно підписаного балансу.

Для ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» з урахуванням специфіки його діяльності, структури активів і характеру виявлених проблем, пропонується включити до обов'язкової аналітичної довідки три блоки показників.

Рис. 3.2. Блоки показників аналітичної довідки

Перший блок - показники ліквідності та платоспроможності: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт поточної ліквідності та абсолютна величина чистого оборотного капіталу. Саме ці показники є найбільш критичними для підприємства, у якого у 2024 р. грошові кошти скоротилися до 3 913,9 тис. грн, а коефіцієнт абсолютної ліквідності впав до 0,12 - і ця ситуація залишилася непоміченою на момент підписання балансу.

Другий блок - показники фінансової стійкості: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності та коефіцієнт маневреності власного капіталу. Для підприємства з коефіцієнтом автономії 0,04 у 2022 р. і 0,34 у 2024 р. відстеження цього тренду безпосередньо при складанні балансу

перетворює формальну процедуру на реальний інструмент моніторингу фінансової незалежності.

Третій блок - один структурний показник, специфічний для даного підприємства: питома вага запасів у загальній сумі оборотних активів. Враховуючи, що у 2024 р. цей показник сягнув 71,7 % (28 500,5 з 39 748,0 тис. грн), а 97,79 % запасів - це готова продукція та товари, контроль за цим співвідношенням безпосередньо при складанні балансу дозволяє своєчасно фіксувати ризик «заморожування» коштів у товарних залишках.

Третій блок розробленої аналітичної довідки сфокусований на специфічному структурному показнику — питомій вазі запасів у загальній сумі оборотних активів. Враховуючи специфіку діяльності ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО», цей індикатор потребує посиленого контролю. Наочно структуру оборотних активів товариства станом на кінець 2024 року та ризик «заморожування» оборотних коштів продемонстровано на рисунку 3.3.

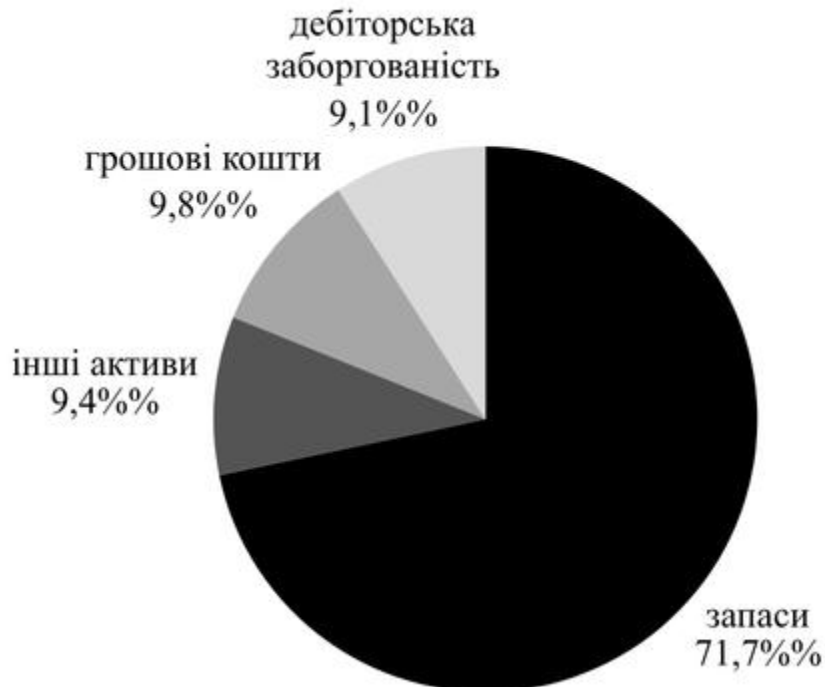

Рис. 3.3. Структура оборотних активів ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» у 2024 році

Як видно з кругової діаграми, у 2024 році питома вага запасів досягла критичної позначки у 71,7 % (що в абсолютному вираженні становить 28 500,5 тис. грн із загальної суми оборотних активів 39 748,0 тис. грн). При цьому переважна більшість цих запасів (97,79 %) — це готова продукція та товари на складах. Фактичне значення цього показника суттєво перевищує безпечний цільовий орієнтир, який за нормативами становить менше 60 %.

Водночас найбільш ліквідні ресурси — грошові кошти (3 913,9 тис. грн) та поточна дебіторська заборгованість (3 636,3 тис. грн) — займають мізерну частку в структурі покриття. Така структурна диспропорція пояснює, чому при формальному перебуванні загальної поточної ліквідності в межах норми (1,24) підприємство відчуває гострий дефіцит «живих» грошей для розрахунків за своїми зобов'язаннями. Запровадження обов'язкового моніторингу цього співвідношення безпосередньо в день складання балансу дозволить керівництву своєчасно фіксувати небезпеку затоварення і приймати оперативні рішення щодо стимулювання збуту продукції

Розрахунок усіх перелічених показників на основі даних форми № 1-м займає не більше 20–30 хвилин - усі вихідні дані вже присутні у підписаному балансі, формули прості, жодних додаткових джерел інформації не потрібно. Практична цінність від цих 20–30 хвилин роботи є суттєвою: директор підприємства отримує кількісну оцінку фінансового стану не через місяць після підписання звіту, а в той самий день.

Формат аналітичної довідки та порядок її використання. Пропонується оформлювати аналітичну довідку у вигляді єдиної таблиці, яка містить: найменування показника; формулу з підставленими даними (а не лише результат - щоб директор бачив, звідки береться цифра); фактичне значення за поточним роком; фактичне значення за попереднім роком; абсолютне відхилення; нормативне значення або цільовий орієнтир; стислий висновок (одне–два речення).

Директор підприємства не зобов'язаний знати, що означає «коефіцієнт абсолютної ліквідності 0,12». Але він розуміє речення: «Грошових коштів

вистачить для негайного погашення лише 12 % поточних боргів - удвічі менше від мінімально прийнятного рівня. Рекомендується оцінити можливість поповнення грошового запасу до рівня 6 500 тис. грн». Саме такий формат перетворює аналітичну довідку з бухгалтерського документа на управлінський.

Приклад запропонованої аналітичної довідки відображено у Додатку Г.

Важливим організаційним питанням є визначення оптимальної періодичності підготовки аналітичної довідки. Офіційна фінансова звітність малого підприємства за формою № 1-м подається один раз на рік, однак з управлінської точки зору це є недостатнім. Рішення, що потребують фінансового обґрунтування, — залучення кредиту, укладення великих контрактів з відстрочкою, закупівля сезонних запасів — приймаються протягом усього року.

У зв'язку з цим пропонується ввести квартальний цикл підготовки аналітичної довідки. У проміжних звітних датах (І квартал, І півріччя, 9 місяців) як інформаційна база використовується внутрішня оборотно-сальдова відомість, яка формується в програмі Ispro і не потребує додаткового оформлення. Квартальна аналітична довідка має статус внутрішньогосподарського документа і не замінює офіційну звітність — вона доповнює її управлінською інтерпретацією. Склад показників та формат таблиці залишаються незмінними; різниця лише в джерелі даних і адресності висновків.

Запровадження квартального циклу підготовки аналітичної довідки дозволить директору підприємства отримувати актуальну оцінку фінансового стану не один, а чотири рази на рік, без залучення зовнішніх консультантів та без додаткових витрат. За умови стабільності показників протягом усіх чотирьох кварталів підготовка одного варіанта довідки займатиме 20–30 хвилин; якщо ж виявлено суттєві відхилення від попереднього кварталу — бухгалтер формулює короткий коментар, що збільшує час ще на 10–15 хвилин.

Таблиця 3.1

Запропонована періодичність підготовки аналітичної довідки до балансу
ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Звітний період	Форма звітності / джерело даних	Адресат довідки	Призначення (управлінське завдання)
I квартал (31 березня)	Внутрішня оборотно-сальдова відомість (ОСВ) на 31.03	Директор	Оцінка ліквідності та стану запасів після зимового сезону; корекція операційного плану на II квартал
I півріччя (30 червня)	Внутрішня ОСВ на 30.06	Директор	Моніторинг виконання річного плану; оцінка фінансування сезонних закупівель агротехніки та запасів
9 місяців (30 вересня)	Внутрішня ОСВ на 30.09	Директор	Прогнозування річного фінансового результату; рішення про необхідність залучення короткострокового фінансування до кінця року
Рік (31 грудня)	Офіційна форма № 1-м	Директор Зовнішні органи	Повний аналіз фінансового стану; невід'ємний додаток до підписаного балансу; формування управлінських рішень на наступний рік

Джерело: розроблено автором.

Така аналітична довідка на одній сторінці дала б директору ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» у момент підписання балансу вичерпну картину: у підприємства є структурна проблема з ліквідністю, яка маскується показником поточного покриття; водночас є позитивний тренд у фінансовій незалежності, і підприємство вперше вийшло в позитивний чистий оборотний капітал. Ці два факти разом дають принципово різні управлінські сигнали порівняно з тим, що бачить директор, отримуючи лише підписану форму № 1-м.

Для запровадження запропонованого підходу на підприємстві не потрібні додаткові фінансові витрати, залучення консультантів або придбання програмного забезпечення. Достатньо трьох організаційних кроків.

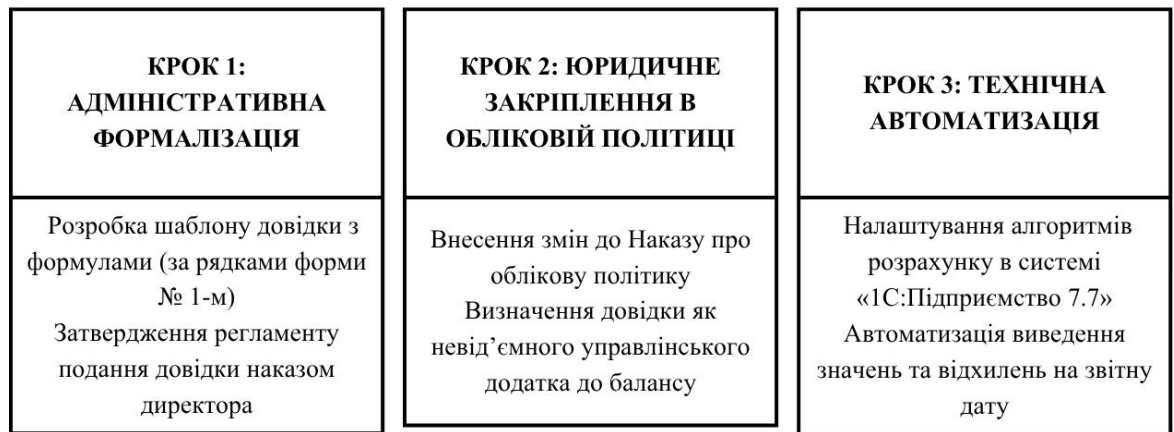

Рис. 3.4. Етапи організаційного впровадження аналітичної довідки

Перший крок - розробити і затвердити наказом директора шаблон аналітичної довідки до балансу. Шаблон містить перелік показників, їх формули із зазначенням рядків форми № 1-м, нормативні значення та структуру висновків. Одноразова розробка шаблону може бути реалізована в короткостроковому періоді.

Другий крок - внести зміни до наказу про облікову політику підприємства, додавши пункт: «Невід'ємним додатком до підписаного балансу є аналітична довідка, що містить розрахунок ключових фінансових коефіцієнтів та стислі управлінські висновки. Аналітична довідка подається директору одночасно з балансом». Це юридично закріплює нову процедуру і робить її системною, а не залежною від ініціативи конкретного бухгалтера.

Третій крок - підготувати автоматизовану форму розрахунку в програмному середовищі, яке вже використовується на підприємстві (ISpro). Після формування оборотно-сальдової відомості на дату балансу всі вихідні дані для розрахунку коефіцієнтів вже є в системі - залишається лише налаштувати автоматичне обчислення та виведення результатів у підготовлений шаблон. Це технічне завдання, яке вирішується силами самого підприємства або залученого ІТ-спеціаліста.

Другий напрям - запровадження порівняльного аналізу балансу в динаміці при кожному складанні. Поточна практика підприємства полягає в тому, що баланс складається ізольовано - без систематичного зіставлення з

попереднім роком у момент самого складання. Дані попереднього року присутні у формі № 1-м як графа «На початок звітного року», однак ніяким чином не аналізуються при підписанні. Пропонується доповнити аналітичну довідку блоком абсолютних і відносних відхилень між поточними та минулорічними даними по кожній укрупненій статті балансу. Для підприємства з настільки динамічними змінами, як ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» (валюта балансу за 2024 р. скоротилася на 56,3 %), без цього порівняльного блоку директор ризикує сприйняти будь-яку значну зміну або як незрозумілу аномалію, або як очевидний факт.

Практична реалізація другого напрямку передбачає розроблення уніфікованої форми порівняльного аналітичного балансу. На відміну від офіційної форми № 1-м, яка містить лише дві графи порівняння («На початок звітного року» та «На кінець звітного року»), запропонована форма (Додаток Д) доповнена п'ятьма аналітичними колонками, які автоматично обчислюються на основі даних офіційного балансу та розкривають динамічний і структурний вимір фінансових змін.

Третій напрям - диференціація підходів до оцінки показників залежно від конкретної ситуації підприємства. Стандартні нормативи фінансових коефіцієнтів розроблені для «середнього» підприємства і не враховують ні галузевої специфіки, ні стадії розвитку, ні характеру господарської діяльності.

Для ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» механічне порівняння з нормативами дає хибні сигнали: коефіцієнт автономії 0,34 оцінюється як «незадовільний», хоча за три роки він зріс у 8,5 разів і продовжує зростати. Пропонується доповнити аналітичну довідку третьою колонкою - «Динаміка за 3 роки», яка показуватиме не лише поточне відхилення від нормативу, а й тренд зміни показника. Це принципово змінює якість управлінської інформації: різниця між «показник нижче норми» і «показник нижче норми, але зростає три роки поспіль» є визначальною для прийняття стратегічних рішень. Запропонована форма (Додаток Е) об'єднує значення за три роки та

містить окрему колонку тренду з умовними позначеннями, а також управлінську оцінку, що враховує контекст динаміки.

Застосування наведених аналітичних форм (зокрема, порівняльного аналітичного балансу) дозволяє не лише констатувати статичний стан майна підприємства, але й виявляти глибинні тенденції його фінансового розвитку. Як видно із запропонованих форматів, доповнення стандартної звітності колонками абсолютних та відносних відхилень, а також розрахунками структурних зрушень, створює надійне інформаційне підґрунтя для превентивного антикризового менеджменту.

Очікуваний практичний ефект від комплексного впровадження розроблених організаційно-методичних заходів є багатовимірним та повністю вимірюваним. По-перше, директор ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» отримуватиме розгорнуту аналітичну оцінку фінансового стану одночасно з підписанням балансу, тобто на 4–6 тижнів раніше, ніж у випадку замовлення такого аналізу як окремої процедури після завершення звітної кампанії. Це критично важливо для оперативного реагування на загрози втрати ліквідності чи затоварення складів.

По-друге, регламентація аналітичної процедури в наказі про облікову політику підприємства гарантує її неухильне виконання незалежно від поточної завантаженості облікового персоналу та нівелює вплив інших суб'єктивних факторів.

По-третє, систематичне накопичення запропонованих аналітичних довідок та порівняльних таблиць за кілька суміжних років дозволить сформувати внутрішню базу даних про динаміку майнового стану. Такий зручний і систематизований аналітичний архів є особливо цінним активом для малих підприємств, які не мають у своєму штаті окремої фінансової служби і не залучають зовнішніх аудиторів для регулярного консалтингу.

Таким чином, розроблений аналітичний інструментарій не потребує залучення жодних зовнішніх фінансових ресурсів та не збільшує навантаження на бухгалтерську службу більше ніж на 30–40 хвилин у період

закриття року. Водночас саме ці, на перший погляд, незначні організаційні кроки принципово змінюють роль бухгалтерського балансу в системі управління підприємством: він перестає бути виключно фіскальним звітним документом для задоволення вимог контролюючих органів і еволюціонує в дієвий інструмент регулярної самодіагностики та стратегічного планування фінансового стану ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО».

Аналіз динаміки фінансових показників за 3 роки (Додаток Е) дозволяє сформулювати комплексну управлінську характеристику підприємства станом на кінець 2024 року. Попри те, що окремі показники формально не досягають нормативних значень, загальний вектор фінансового розвитку підприємства є беззаперечно позитивним. Зокрема, коефіцієнт автономії, перебуваючи нижче рекомендованого рівня 0,50, за три роки зріс у 8,5 разів — з 0,04 до 0,34, — що є свідченням послідовної та цілеспрямованої політики нарощування власного капіталу. За збереження існуючої динаміки досягнення нормативного значення є реалістичним у горизонті 2027–2028 років. Аналогічна позитивна траєкторія спостерігається щодо коефіцієнта фінансового левериджу, який скоротився майже у 12 разів — з критичного рівня 23,57 до 1,97, — що однозначно свідчить про цілеспрямоване зниження боргового навантаження та підвищення фінансової незалежності підприємства.

Особливої уваги заслуговує динаміка чистого оборотного капіталу. Перехід від стійкого дефіциту (–310,0 тис. грн у 2022 році та –1 040,0 тис. грн у 2023 році) до значного профіциту (+7 121,4 тис. грн у 2024 році) є якісним структурним зрушенням, яке принципово змінює рівень операційної стійкості підприємства та його здатність обслуговувати поточні зобов'язання без залучення додаткових позикових коштів.

Показники рентабельності також демонструють виразну висхідну тенденцію: рентабельність активів зросла з від'ємного значення –8,20 % у 2022 році до 13,24 % у 2024 році, перевищивши нормативний поріг у 5,0 %, що свідчить про перехід підприємства до стадії стабільної операційної

прибутковості. Певне зниження рентабельності власного капіталу у 2024 році порівняно з 2023 роком не є сигналом погіршення ефективності — воно пояснюється випереджаючим зростанням власного капіталу відносно приросту чистого прибутку, тобто є закономірним наслідком позитивних структурних змін у пасивах підприємства.

Разом з тим аналіз виявляє зону, що потребує підвищеної управлінської уваги: показники ліквідності без урахування запасів — зокрема, коефіцієнти абсолютної та швидкої ліквідності — залишаються нижче нормативних значень і не демонструють стійкої позитивної динаміки. Коефіцієнт швидкої ліквідності практично не змінився за три роки ($0,24 \rightarrow 0,23$), а коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризується значними коливаннями, що свідчить про відсутність системної роботи з оптимізації структури ліквідних активів. Ця обставина вказує на доцільність розробки окремого заходу щодо управління грошовими потоками та дебіторською заборгованістю з метою забезпечення більш рівномірного надходження коштів протягом операційного циклу.

Узагальнюючи результати проведеного аналізу, можна стверджувати, що ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» перебуває на траєкторії стійкого фінансового оздоровлення, яке носить системний характер. Саме використання запропонованих аналітичних форм із колонкою динаміки за три роки дозволяє зробити цей висновок обґрунтованим та управлінськи значущим, а не зупинятися на констатації формального невідповідності окремих показників нормативам. Це підтверджує практичну цінність запропонованого підходу до організації фінансово-аналітичної роботи на підприємстві.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі вирішено практичне завдання щодо обґрунтування теоретичних положень та розробки рекомендацій з удосконалення методики складання бухгалтерського балансу та аналізу його показників на прикладі ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» з метою підвищення інформаційної цінності фінансової звітності та покращення аналітичного забезпечення управлінських рішень.

1. Досліджено економічну сутність бухгалтерського балансу та визначено його місце в системі фінансової звітності підприємства. Встановлено, що бухгалтерський баланс є основною формою фінансової звітності, яка узагальнює інформацію про склад активів, джерела їх формування та фінансовий стан підприємства на певну дату. Узагальнення теоретичних підходів дозволило підтвердити важливу роль балансу як інформаційної бази для оцінки фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства.

2. Проаналізовано нормативно-правове регулювання складання бухгалтерського балансу в Україні. Встановлено, що формування показників балансу здійснюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», інших національних стандартів та міжнародних нормативних документів. Визначено, що чинна система нормативного регулювання забезпечує єдині підходи до формування фінансової звітності та створює умови для забезпечення достовірності балансових показників.

3. Досліджено структуру бухгалтерського балансу та методичні аспекти аналізу його показників. Встановлено, що інформаційні можливості балансу значно розширюються завдяки використанню горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу, які дозволяють оцінити зміни у

структурі активів і пасивів, визначити рівень фінансової стійкості та виявити тенденції розвитку підприємства.

4. Надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО». Встановлено, що підприємство здійснює діяльність у сфері впровадження сучасних технологій точного землеробства та має достатній потенціал для подальшого розвитку. Аналіз основних показників діяльності дозволив оцінити тенденції зміни майнового стану та фінансових результатів підприємства за досліджуваний період.

5. Досліджено особливості облікової політики підприємства та її вплив на формування показників бухгалтерського балансу. Встановлено, що застосовувані методи оцінки активів і зобов'язань відповідають вимогам чинного законодавства та забезпечують формування достовірної інформації у фінансовій звітності.

6. Розглянуто порядок проведення інвентаризації як важливої передумови забезпечення достовірності показників бухгалтерського балансу. Визначено, що результати інвентаризації є необхідною умовою підтвердження реального стану активів і зобов'язань та сприяють підвищенню якості фінансової інформації.

7. Досліджено практику складання бухгалтерського балансу на підприємстві. Встановлено, що формування показників балансу здійснюється на основі даних синтетичного та аналітичного обліку відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку, що забезпечує повноту та достовірність відображення фінансового стану підприємства.

8. Проведено аналіз фінансового стану підприємства на основі показників бухгалтерського балансу. За результатами горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу визначено тенденції зміни структури активів і пасивів, рівень ліквідності, фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Отримані результати дозволили виявити сильні сторони та потенційні ризики у фінансовій діяльності підприємства.

9. Обґрунтовано доцільність впровадження аналітичного супроводу бухгалтерського балансу шляхом систематичного розрахунку ключових фінансових коефіцієнтів, підготовки аналітичних довідок до фінансової звітності та візуалізації результатів аналізу. Запропоновані заходи сприятимуть підвищенню інформативності бухгалтерського балансу, покращенню якості управлінських рішень та забезпеченню більш ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

10. Розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення методики складання бухгалтерського балансу та використання його показників для управлінських потреб. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити якість фінансової інформації, забезпечити своєчасне виявлення фінансових ризиків, посилити аналітичні можливості фінансової звітності та підвищити ефективність управління діяльністю підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир : ЖІТІ, 2001. 640 с.
2. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : ЦФПБ, 2007. 522 с.
3. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник. 4-тє вид. Київ : Лібра, 2008. 704 с.
4. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2009. 648 с.
5. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ : МАУП, 2001. 152 с.
6. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2002. 294 с.
7. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 720 с.
8. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія. Київ : КНЕУ, 2006. 256 с.
9. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затв. наказом М-ва фінансів України від 28 берез. 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13> (дата звернення: 10.03.2026).
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» (МСБО 1) : у ред., чинній на території України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (дата звернення: 10.03.2026).
11. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом М-ва фінансів України від 7 лют. 2013 р. № 73. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 10.03.2026).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності» : затв. наказом М-ва фінансів України від 28 груд. 2009 р. № 1541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0103-10> (дата звернення: 10.03.2026).

14. Лука Пачолі Трактат про рахунки та записи. Переклад Н. М. Ткаченка. Київ: Алерта, 2021. 180 с.

15. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом М-ва фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 10.03.2026).

16. Податковий кодекс України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.03.2026).

17. Поддєрьогін А. М. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. Київ : КНЕУ, 2005. 535 с.

18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : затв. наказом М-ва фінансів України від 25 лют. 2000 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 10.03.2026).

19. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : затв. наказом М-ва фінансів України від 24 трав. 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 10.03.2026).

20. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : затв. наказом М-ва фінансів України від 2 верес. 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1134-14> (дата звернення: 10.03.2026).

21. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» від 28 лют. 2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF> (дата звернення: 10.03.2026).

22. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 10.03.2026).

23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 10.03.2026).

24. Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2164-19> (дата звернення: 10.03.2026).

25. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану : Закон України від 3 берез. 2022 р. № 2118-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20> (дата звернення: 10.03.2026).

26. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 10.03.2026).

27. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 668 с.

28. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 2000. 578 с.

29. Уолш К. Ключові фінансові показники. Аналіз і управління розвитком підприємства / пер. з англ. Київ : Наукова думка, 2001. 367 с.

30. Хомин П. Я., Журба І. Г. Фінансова звітність підприємств: формування та аналіз показників : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2003. 232 с.

31. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : ЦУЛ, 2002. 360 с.

32. Чижевська Л. В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії та практики : монографія. Житомир : ЖІТІ, 1998. 424 с.

33. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид.,

перероб. і доп. Київ : Знання, 2015. 572 с.

34. Відомість нарахування амортизації основних засобів ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022-2024 рр. - [б. м.], [б. р.].

34. Облікова політика ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» : наказ підприємства. - [б. м.], [б. р.]. - Внутрішній документ підприємства.

35. Фінансова звітність малого підприємства ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2022 рік : баланс, звіт про фінансові результати. - [б. м.], 2023.

36. Фінансова звітність малого підприємства ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2023 рік : баланс, звіт про фінансові результати. - [б. м.], 2024.

37. Фінансова звітність малого підприємства ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» за 2024 рік : баланс, звіт про фінансові результати. - [б. м.], 2025.

38. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України : Наказ, Рек. Від 27.06.2013 № 635 : станом на 18 жовт. 2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 08. 04. 2026).

Додаток А

Елементи облікової політики ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Елемент облікової політики	Критерії, методи , процедури	Вплив на статті балансу (форма № 1-м)
1	2	3
Критерій суттєвості	5000 грн	Дозволяє не розкривати дрібні операції. Впливає на рядки 1190 «Інші оборотні активи», 1690 «Інші поточні зобов'язання» - дрібні суми агрегуються
Основні засоби та МНМА	Активи вартістю понад 6000 грн та строком використання > 1 року - ОЗ. До 6000 грн - МНМА. Строки корисного використання - за податковими мінімально допустимими (таблиця в наказі)	Рядок 1010 «Основні засоби» (залишкова вартість), 1011 (первісна), 1012 (знос). МНМА (рах. 11) амортизуються 100 % у місяці введення в експлуатацію → швидке зменшення рядка 1010
Метод амортизації ОЗ	Прямолінійний метод	Рівномірне нарахування зносу (рах. 13). Впливає на залишкову вартість ОЗ (рядок 1010) та витрати звітного періоду (вплив на рядок 1420 через рахунок 79)
Амортизація нематеріальних активів	Прямолінійний метод	Рядок 1000 «Нематеріальні активи» (залишкова вартість). Рівномірне списання на витрати
Переоцінка ОЗ та НА	Переоцінка проводиться лише при суттєвому відхиленні залишкової вартості від справедливої (>10 % для НА). Дооцінка списується в нерозподілений прибуток при вибутті	Рядки 1010, 1000 (залишкова вартість). Капітал у дооцінках (рядок 1410) → при вибутті переходить у рядок 1420 «Нерозподілений прибуток»
Ремонт vs капіталізація	Поточні та капітальні ремонти, що не збільшують майбутні вигоди, - на витрати. Поліпшення, модернізація, реконструкція - збільшення первісної вартості ОЗ	Рядок 1011 (первісна вартість ОЗ). Витрати на ремонт - через рахунок 91/92/93 → впливають на рядок 1420
Інвестиційна нерухомість	Об'єкт нерухомості, >50 % площі якого здано в операційну оренду, визнається інвестиційною нерухомістю	Окрема стаття в розділі І активу (якщо є). Амортизація прямолінійна
Необоротні активи, утримувані для продажу	Зараховуються на субрахунок 286 на дату оприбуткування	Окремий рядок у балансі (розділ ІІІ активу) за справедливою вартістю мінус витрати на продаж
Запаси	Одиниця обліку - найменування. ТЗВ включаються до	Рядок 1100 «Запаси» (рах. 20, 22, 26, 28). ФІФО

	первісної вартості. Метод вибуття - ФІФО	забезпечує актуальну собівартість у період зростання цін
Резерв сумнівних боргів	Створюється за методом коефіцієнта сумнівності. 3 групи дебіторської заборгованості (непрострочена, 1-90 днів, >90 днів). Період збереження - 4 квартали. За нереалізованою ДЗ резерв не створюється	Рядки 1125, 1155 - чиста реалізаційна вартість (ДЗ мінус резерв). Зменшує рядок 1100-1190 активу
Забезпечення на відпустки	Не створюється. Витрати визнаються у місяці нарахування	Рядок 1625/1630 «Розрахунки зі страхування / з оплати праці» - тільки фактичні нарахування
Фінансові активи	Визнаються на дату укладення контракту	Рядок 1165 (гроші), рядок 220 (поточні фінансові інвестиції) - точна дата визнання
Калькулювання собівартості	Позамовний метод	Рядок 1103 «Готова продукція» формується за фактичною собівартістю замовлення
Форма звітності	П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» (форма № 1-м)	Повністю визначає структуру балансу підприємства

Джерело: складено автором на основі [34, 38]

Додаток Б

Порядок формування статей активу балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» та фактичні значення на
31.12.2024 р.

Код	Назва статті	Рахунки і порядок формування	Значення 31.12.2024, тис. грн та коментар
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
1005	Незавершені капітальні інвестиції	Дебетове сальдо рах. 15 «Капітальні інвестиції» - витрати на створення або придбання необоротних активів, що не введені в експлуатацію	0,0 - підприємство не здійснює поточних капітальних інвестицій; усі об'єкти введені в експлуатацію
1010	Основні засоби: залишкова вартість	Різниця: Дт сальдо рах. 10 + 11 мінус Кт сальдо рах. 13 (показується самостійно обчислюваним значенням)	9 473,5 = 18 709,0 - 9 235,5. Зменшення на 33 641,2 тис. грн проти 2023 р. - наслідок вибуття агротехніки та обладнання
1011	первісна вартість ОЗ	Дебетове сальдо рах. 10 «Основні засоби» і рах. 11 «Інші необоротні матеріальні активи» - повна вартість придбання, включно з усіма витратами на доведення до стану придатного для використання	18709,0 - спеціалізована сільськогосподарська техніка, офісне обладнання, GPS-системи та цифрові агрокомплекси
1012	знос ОЗ	Кредитове сальдо рах. 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». У формі балансу наводиться в дужках	(9 235,5) - накопичена амортизація, нарахована прямолінійним методом. Коефіцієнт зносу 0,49 свідчить про відносно нові залишені об'єкти
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
1100	Запаси	Сума Дт сальдо рах. 20 «Виробничі запаси», 22 «МШП», 26 «Готова продукція», 28 «Товари». Оцінка - за нижчою із: собівартість або чиста вартість реалізації	28 500,5 - переважно готова продукція (97,79 %). Зменшення на 31 873,3 тис. грн - наслідок активного збуту та прискорення оборотності запасів
1103	у т. ч. готова продукція	Дебетове сальдо рах. 26 «Готова продукція» - агротехніка, агрохімія та обладнання, підготовлені до реалізації	27 871,1 - товари та продукція на складах підприємства, готові до відвантаження покупцям

1125	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	Дебетове сальдо рах. 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» - заборгованість за відвантажену продукцію чи надані послуги. Відображається за чистою реалізаційною вартістю (за мінусом резерву сумнівних боргів за наявності)	60,0 - суттєве скорочення з 2 363,6 тис. грн у 2022 р. Покупці своєчасно розраховуються за агротехніку. Розрахункова дисципліна є одним з конкурентних переваг
1135	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Дебетове сальдо субрахунків рах. 64 «Розрахунки за податками та платежами» - переплата або авансові платежі до бюджету	Формується при переplatі ПДВ, ПДФО або авансових платежах з податку на прибуток, що перевищують нараховані зобов'язання
1155	Інша поточна дебіторська заборгованість	Дебетові сальдо рах. 37 «Розрахунки з різними дебіторами»: 371 - аванси постачальникам, 372 - підзвітні особи, 374 - претензії	Включає видані постачальникам аванси за наступні поставки, суми виданих під звіт коштів та інші розрахунки
1165	Гроші та їх еквіваленти	Сума Дт сальдо рах. 30 «Каса» і 31 «Рахунки в банках». Іноземна валюта перераховується за курсом НБУ на 31 грудня	3 913,9 - різке зменшення від 35 723,5 тис. грн у 2023 р. Накопичені кошти використані для погашення поточних зобов'язань та фінансування зростання операційної діяльності
1170	Витрати майбутніх періодів	Дебетове сальдо рах. 39 «Витрати майбутніх періодів» - витрати, понесені у звітному році, але пов'язані з наступними звітними періодами	Наприклад: передплата за ліцензію на програмне забезпечення 1С або передоплата страхових полісів на наступний рік
1190	Інші оборотні активи	Дебетові сальдо рах. 643 «Податкові зобов'язання» і 644 «Податковий кредит» - використовуються для коректного відображення ПДВ у проміжних ситуаціях між подіями	Виникає, зокрема, коли ПДВ за першою подією ще не сформувало остаточного права на кредит або зобов'язання перед бюджетом
1300	БАЛАНС (актив)	Сума рядків 1005, 1010, 1100, 1125, 1135, 1155, 1165, 1170, 1190	49 221,5 тис. грн станом на 31.12.2024

Джерело : складено автором на основі [34, 35, 42, 43]

Додаток В

Порядок формування статей пасиву балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО» та фактичні значення на
31.12.2024 р.

Код	Назва статті	Рахунки і порядок формування	Значення 31.12.2024, тис. грн та коментар
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
1400	Зареєстрований (пайовий) капітал	Кредитове сальдо рах. 40 «Статутний капітал» - сума, зафіксована в установчих документах та зареєстрована в ЄДР	10,0 - мінімальний статутний капітал, незмінний з моменту реєстрації у 2014 р. Відповідає установчим документам
1420	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Кредитове сальдо рах. 441 «Нерозподілений прибуток» або Дт сальдо рах. 442 «Непокриті збитки». Формується через закриття рах. 79 на рах. 44 наприкінці року	16 584,9 - накопичений чистий прибуток за 2023-2024 рр. за вирахуванням непокритого збитку попередніх років. Зростання на 6 515,4 = чистий прибуток 2024 р.
1495	Усього власний капітал	Сума рядків 1400 та 1420 (алгебраїчна - з урахуванням знаку збитку)	16 594,9 = 10,0 + 16 584,9
II. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
1595	Довгострокові зобов'язання	Кредитові сальдо рах. 50 «Довгострокові позики», 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди», 55 «Інші довгострокові зобов'язання» - заборгованість зі строком погашення понад 12 місяців	0,0 - підприємство не має довгострокового кредитування. Вся діяльність фінансується за рахунок власного капіталу та поточних зобов'язань
III. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ			
1600	Короткострокові кредити банків	Кредитове сальдо рах. 60 «Короткострокові позики» - кредити зі строком погашення до 12 місяців та овердрафти за поточними рахунками	Відображається за основною сумою боргу; нараховані відсотки обліковуються окремо на рах. 684
1615	Кредиторська заборгованість	Кредитове сальдо рах. 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» - заборгованість за отримані товари,	29 377,6 - найбільша стаття поточних зобов'язань. Зменшення на 3 591,4 тис. грн проти 2023 р.

	за товари, роботи, послуги	агротехніку, запчастини та послуги, строк оплати яких не настав або пропущений	Постачальниками є імпортери агротехніки та вітчизняні виробники
1620	Розрахунки з бюджетом	Кредитове сальдо рах. 641 «Розрахунки за податками», 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» - нараховані але не перераховані ПДВ, ПДФО, податок на прибуток	Формується щомісяця при нарахуванні податкових зобов'язань. Погашається при сплаті до бюджету
1625	Розрахунки зі страхування	Кредитове сальдо рах. 65 «Розрахунки за страхуванням» - нараховані ЄСВ на фонд оплати праці 9-10 працівників	Нараховується щомісяця при нарахуванні заробітної плати та погашається при перерахунку до ПФУ
1630	Розрахунки з оплати праці	Кредитове сальдо рах. 66 «Розрахунки з оплати праці» - нарахована, але ще не виплачена заробітна плата та компенсаційні виплати персоналу	Нараховується щомісяця; погашається при виплаті заробітної плати. Залишок на кінець грудня відображає заборгованість за грудень, яка виплачується на початку наступного року
1690	Інші поточні зобов'язання	Кредитові сальдо рах. 681 «Розрахунки за авансами одержаними», 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», 372 «Розрахунки з підзвітними особами» (кредит)	Включає аванси, отримані від покупців за майбутні поставки та послуги точного землеробства; заборгованість перед іншими кредиторами
1900	БАЛАНС (пасив)	Сума: рядок 1495 + рядок 1595 + сума поточних зобов'язань. Має дорівнювати рядку 1300	$49\,221,5 = 16\,594,9 + 0,0 + 32\,626,6$

Джерело : складено автором на основі [34, 35, 42, 43

Аналітична довідка до бухгалтерського балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

станом на 31.12.2024 р. (форма № 1-м, НП(С)БО 25)

Показник	Формула	Факт. значення пот. року	Факт. значення поп. року	Відхилення	Норматив	Стан	Управлінський висновок
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Показники ліквідності та платоспроможності							
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Поточні фінансові інвестиції+Гроші та їх еквіваленти)/Усього поточних зобов'язань	0,12	0,35	−0,23	> 0,20	!	Підприємство здатне негайно покрити лише 12 % поточних зобов'язань. Рекомендується аналіз платіжного календаря та підтримання залишку коштів ≥ 6 500 тис. грн.
Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Поточні фінансові інвестиції+Гроші та їх еквіваленти)+(Дебіторська заборгованість)/Усього поточних зобов'язань	0,23	0,46	−0,23	0,60–1,00	!	Навіть із урахуванням дебіторської заборгованості підприємство покриває лише чверть поточних боргів ліквідними активами.
Коефіцієнт поточної ліквідності	Усього оборотних активів/Усього поточних зобов'язань	1,24	0,99	+0,25	1,00–2,00	✓	Реальна ліквідність обмежена швидкістю їх реалізації. Потребує постійного моніторингу оборотності запасів.
Чистий оборотний капітал, тис. грн	Усього оборотних активів-Усього поточних зобов'язань	+7 121,4	−1 040,0	+8 161,4	> 0	✓	Частина оборотних активів фінансується власними джерелами — ознака нормальної фінансової стійкості.

II. Показники фінансової стійкості							
Коефіцієнт автономії	Усього власного капіталу/Баланс	0,34	0,09	+0,25	> 0,50	↑	За умови збереження прибутковості нормативне значення може бути досягнуто протягом 3–4 років.
Коефіцієнт фінансового левериджу	Усього поточних зобов'язань/Усього власного капіталу	1,97	10,17	–8,20	< 1,00	↑	Боргове навантаження суттєво знизилося, наближається до нормативного рівня.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(Усього власного капіталу-Усього необоротних активів)/Усього власного капіталу	0,43	0,99	–0,56	> 0,10	✓	Значна частина власного капіталу перебуває у мобільній (оборотній) формі і може оперативно використовуватися для фінансування поточної діяльності.
III. Специфічний показник (моніторинг запасів)							
Питома вага запасів в оборотних активах, %	Запаси/Усього оборотних активів*100	71,7 %	86,9 %	–15,2 в.п.	< 60 %	!	Рекомендується аналіз структури запасів на предмет залишків з уповільненою оборотністю.

Джерело: складено автором на основі [37]

Додаток Д

Форма порівняльного аналітичного балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Статті балансу	На початок звітної року, тис. грн	На кінець звітної року, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп росту, %	Питома вага на початок, %	Питома вага на кінець, %	Структурне зруш., в.п.	Управлінська оцінка
АКТИВ								
I. Необоротні активи (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. основні засоби (залишкова вартість)	-	-	-	-	-	-	-	
II. Оборотні активи (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. запаси	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. дебіторська заборгованість (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. грошові кошти та їх еквіваленти	-	-	-	-	-	-	-	
ВАЛЮТА БАЛАНСУ	-	-	-	-	100,0	100,0	0,0	
ПАСИВ								
I. Власний капітал (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. нерозподілений прибуток (збиток)	-	-	-	-	-	-	-	
II. Довгострокові зобов'язання (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
III. Поточні зобов'язання (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. кредиторська заборгованість за товари	-	-	-	-	-	-	-	
ВАЛЮТА БАЛАНСУ	-	-	-	-	100,0	100,0	0,0	

Джерело: розроблено автором.

Форма порівняльного аналітичного балансу ТОВ «АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Статті балансу	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного року, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп росту, %	Питома вага на початок, %	Питома вага на кінець, %	Структурне зруш., в.п.	Управлінська оцінка
АКТИВ								
I. Необоротні активи (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. основні засоби (залишкова вартість)	-	-	-	-	-	-	-	
II. Оборотні активи (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. запаси	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. дебіторська заборгованість (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. грошові кошти та їх еквіваленти	-	-	-	-	-	-	-	
ВАЛЮТА БАЛАНСУ	-	-	-	-	100,0	100,0	0,0	
ПАСИВ								
I. Власний капітал (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. нерозподілений прибуток (збиток)	-	-	-	-	-	-	-	
II. Довгострокові зобов'язання (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
III. Поточні зобов'язання (усього)	-	-	-	-	-	-	-	
у т. ч. кредиторська заборгованість за товари	-	-	-	-	-	-	-	
ВАЛЮТА БАЛАНСУ	-	-	-	-	100,0	100,0	0,0	

Джерело: розроблено автором.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО"	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Територія	ЧЕРКАСЬКА	за ЄДРПОУ	39080387		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТГГ	UA7108049001029590		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	10	за КВЕД	46.69		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	проспект Хіміків, буд. 74, м. ЧЕРКАСИ, ЧЕРКАСЬКА обл., 18028				711611

1. Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	498,3
Основні засоби :	1010	10 020,9	7 862,0
первісна вартість	1011	15 057,1	15 408,6
знос	1012	(5 036,2)	(7 546,6)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	10 020,9	8 360,3
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	15 528,0	60 373,8
у тому числі готова продукція	1103	14 962,2	59 314,5
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	359,8	2 363,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 521,4	4 131,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	200,5	324,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 387,9	3 912,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 918,2	8 535,8
Витрати майбутніх періодів	1170	32,7	-
Інші оборотні активи	1190	2 769,5	8 254,4
Усього за розділом II	1195	25 517,5	87 571,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	35 538,4	95 931,7

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10,0	10,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 763,0	3 893,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	11 773,0	3 903,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	214,0
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	6 598,5	42 896,9
розрахунками з бюджетом	1620	3,2	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	2,0	-
розрахунками зі страхування	1625	0,5	-
розрахунками з оплати праці	1630	4,9	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	17 158,3	48 917,2
Усього за розділом III	1695	23 765,4	91 814,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	35 538,4	95 931,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	58 673,9	65 209,6	
Інші операційні доходи	2120	667,8	1 923,5	
Інші доходи	2240	13,0	48,5	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	59 354,7	67 181,6	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(46 081,8)	(54 941,5)	
Інші операційні витрати	2180	(21 142,3)	(11 984,5)	
Інші витрати	2270	(-)	(44,5)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(67 224,1)	(66 970,5)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(7 869,4)	211,1	
Податок на прибуток	2300	(-)	184,9	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(7 869,4)	26,2	

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

*Шмиголь
Ірина
Василівна
НАТАЛІЯ
ІВАНІВНА*

Шмиголь Ірина Василівна _____
(ініціали, прізвище)
Ковтун Наталія Іванівна _____
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОВСТВО"	Дата(рік, місяць, число)	Коди
Територія	ЧЕРКАСЬКА	за ЄДРПОУ	2024 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ 1	39080387
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням	за КОПФГ	U/AT080490010289590
Середня кількість працівників, осіб	9	за КВЕД	240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		46,69
Адреса, телефон	проспект Хіміків, буд. 74, м. ЧЕРКАСИ, ЧЕРКАСЬКА обл., 18028		711611

І. Баланс на 31 грудня 2023 р.

Актив		Форма № І-м	Код за ДКУД	1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
I	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	498,3	-	
Основні засоби :	1010	7 862,0	11 156,4	
первісна вартість	1011	15 408,6	17 539,8	
знос	1012	(7 546,6)	(6 383,4)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	8 360,3	11 156,4	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	60 373,8	42 761,4	
у тому числі готова продукція	1103	59 314,5	42 024,5	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 363,6	103,9	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4 055,4	611,6	
у тому числі з податку на прибуток	1136	324,3	611,6	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 912,0	11 238,8	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 535,8	35 723,5	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	121,4	
Інші оборотні активи	1190	8 254,4	10 920,1	
Усього за розділом II	1195	87 495,0	101 480,7	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	95 855,3	112 637,1	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10,0	10,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 817,2	10 069,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	3 827,2	10 079,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	214,0	292,2
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	42 896,9	32 969,0
розрахунками з бюджетом	1620	-	4 299,9
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	48 917,2	64 996,5
Усього за розділом III	1695	91 814,1	102 265,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	95 855,3	112 637,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2023 р.

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	175 681,9	58 673,9
Інші операційні доходи	2120	6 844,4	667,8
Інші доходи	2240	1,9	13,0
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	182 528,2	59 354,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(150 475,9)	(46 081,8)
Інші операційні витрати	2180	(25 800,0)	(21 142,3)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(176 275,9)	(67 224,1)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	6 252,3	(7 869,4)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	6 252,3	(7 869,4)

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Шмиголь
Група
ВАСКОВИЧ
НАТАЛІЯ
ІВАНІВНА

І.В. Шмиголь

(ініціали, прізвище)

Н.І. Ковтун

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток И

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу І)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АГРІ 2.0 ТОЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО"

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

Територія

ЧЕРКАСЬКА

за КАТОТТГ

Організаційно-правова форма господарювання

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

за КОПФГ

Вид економічної діяльності

Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб

10

Одиниця виміру:

тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон

проспект Хіміків, буд. 74, м. ЧЕРКАСИ, ЧЕРКАСЬКА обл., 18028

Коди		
2025	01	01
39080387		
UA71080190010259590		
240		
46.69		

711611

І. Баланс на 31 грудня 2024 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1	2	На початок звітного року	3	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	-
Первісна вартість	1001	-	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	-
Основні засоби :	1010	11 156,4	9 473,5	9 473,5
первісна вартість	1011	17 539,8	18 709,0	18 709,0
знос	1012	(6 383,4)	(9 235,5)	(9 235,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-	-
Усього за розділом I	1095	11 156,4	9 473,5	9 473,5
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	42 761,4	28 500,5	28 500,5
у тому числі готова продукція	1103	42 024,5	27 871,1	27 871,1
Поточні біологічні активи	1110	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	103,9	60,0	60,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	611,6	3 122,5	3 122,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	611,6	624,4	624,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 238,8	3 636,3	3 636,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	35 723,5	3 913,9	3 913,9
Витрати майбутніх періодів	1170	121,4	70,7	70,7
Інші оборотні активи	1190	10 920,1	444,1	444,1
Усього за розділом II	1195	101 480,7	39 748,0	39 748,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	-
Баланс	1300	112 637,1	49 221,5	49 221,5

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10,0	10,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10 069,5	16 584,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	10 079,5	16 594,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	292,2	488,2
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	32 969,0	29 377,6
розрахунками з бюджетом	1620	4 299,9	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	64 996,5	2 760,8
Усього за розділом III	1695	102 265,4	32 138,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	112 637,1	49 221,5

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2024 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	254 940,5	175 681,9	
Інші операційні доходи	2120	11 012,7	6 844,4	
Інші доходи	2240	-	1,9	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	265 953,2	182 528,2	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(224 552,8)	(150 475,9)	
Інші операційні витрати	2180	(33 415,1)	(25 800,0)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(257 967,9)	(176 275,9)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	7 985,3	6 252,3	
Податок на прибуток	2300	(1 469,9)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	6 515,4	6 252,3	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Шмиголь
Ірина
І.В. Шмиголь
НАТАЛІЯ
ІВАНІВНА

І.В. Шмиголь
(ініціали, прізвище)
Н.І. Ковтун
(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад